A study of recently discovered Chinese ethnic language linguistics of Zhuang-Dai branch
การศึกษาภาษาศาสตร์แขนงจ้วง-ไตกลุ่มภาษาพบใหม่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมชฌ สอดส่องกฤษ[1]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีนแขนงจ้วง–ไตกลุ่มภาษาพบใหม่ได้แก่ภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อเปรียบเทียบภาษาสมาชิกในแขนงจ้วง-ไตเดิม ได้แก่ ภาษาปู้อี ภาษาไตและภาษาจ้วง **วิธีวิจัย**เป็นการวิจัยเอกสาร โดยมุ่งสังเคราะห์เอกสารภาษาจีนของนักวิชาการจีน แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงชาติพันธุ์วรรณนาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางภาษาศาสตร์ **ผลการศึกษา** พบว่า นักวิชาการจีนยังคงยึดถือการจัดภาษาปู้อี ไต จ้วง หลินเกาและอู่เส้อไว้ในตระกูลภาษาจีน - ทิเบต เนื่องจากมีร่องรอยคำศัพท์ที่สามารถสืบสาวไปถึงภาษาจีนโบราณที่เรียกว่า“คำศัพท์ร่วมโบราณ”และยังพบคำศัพท์ที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์กับภาษาไทย แต่สามารถหาคำศัพท์ร่วมในภาษาจีนได้ คำศัพท์เหล่านี้มีทั้งที่เป็นคำศัพท์ร่วมโบราณและคำยืมเก่า นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์และรูปแบบไวยากรณ์บางอย่างยืมมาจากภาษาจีนด้วย จากการวิเคราะห์ทางชาติพันธุ์วรรณนา ระบบเสียง ระบบคำ และระบบไวยากรณ์เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกันพบว่า ภาษาสมาชิกแขนงจ้วง-ไตเดิมมีลักษณะสัมพันธ์กับภาษาอู่เส้อ ซึ่งมีถิ่นฐานอยู่บนแผ่นดินใหญ่ มากกว่าภาษาหลินเกา ซึ่งแยกตัวออกไปอยู่บนเกาะห่ายหนานแล้ว

คำสำคัญ ภาษาไท ภาษาไทในประเทศจีน ปู้อี ไต จ้วง หลินเกา อู่เส้อ

---

[1] รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรภาษาจีนและการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2561

Abstract

The objective of this paper is to comparing traditional and recently discovered Chinese ethnic language of Zhuang-Dai branch: Buyi, Dai and Zhuang languages with Lingao and Wuse languages. The methodology is synthesizing Chinese scholar's research document, presenting ethnology information, and analyzing the linguistics, respectively. The finding shows that the Chinese scholars put Buyi, Dai, Zhuang, Lingao and Wuse into Sino-Tibetan since the words can be traced to Chinese ancient words called "ancient related words". In addition, there are many words that are not related to Thai language, but they are related to Chinese language. These words include ancient related words and borrowed words. Moreover, there are also many grammatical patterns borrowed from Chinese language. By analyzing ethnology, phonology, word system and syntax to find similarities and differences, the finding reveals that Wuse language which settled in mainland are more similar to traditional ethnic languages of Zhuang-Dai branch than Lingao which has separated on the Hainan island.

Keywords: Tai language, Tai language in China, Buyi, Dai, Zhuang, Lingao, Wuse

1.บทนำ

นับตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมาภายหลังการวิจัยของคณะนักวิชาการจีนในโครงการชื่อ 中国新发现语言研究丛书 Zhōngguó xīn fāxiàn yǔyán yánjiū cóngshū “สรรนิพนธ์รวมชุดการศึกษาวิจัยภาษาพบใหม่ในประเทศจีน” มีภาษาพบใหม่ที่นักวิชาการจีนจัดให้เป็นสมาชิกแขนงภาษาจ้วง-ไตมีเพิ่มขึ้นอีก 2 ภาษา คือ ภาษาหลินเกา และภาษาอู่เส้อ แต่นักวิชาการจีนได้จัดภาษาอู่เส้อให้เป็นภาษาถิ่นของภาษาจ้วง ดังนั้นภาษาสมาชิกแขนงจ้วง-ไตในประเทศจีน ที่สำรวจพบในปัจจุบันนี้จึงมีทั้งหมด 4 ภาษา คือ ภาษาไต ภาษาปู้อี ภาษาจ้วง และภาษาหลินเกา ซึ่งมีความใกล้ชิดเป็นระนาบเดียวกันกับภาษาไทย และมีความใกล้ชิดกับภาษาไทยมากที่สุด

จากบททบทวนวรรณกรรมพบว่า (รายละเอียดในหัวข้อทบทวนวรรณกรรม) ในประเทศไทยมีการศึกษาภาษาแขนงจ้วง-ไตในประเทศจีนบ้าง แต่ล้วนเป็นผลงานที่รวบรวมคำศัพท์ในลักษณะของพจนานุกรม ยังไม่พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาภาษาแขนงจ้วง – ไต ในประเทศจีนแต่อย่างใด เหตุที่การศึกษาวิจัยภาษาแขนงจ้วง-ไตในประเทศจีน ของไทยยังมีน้อยและไม่สมบูรณ์นั้น สาเหตุหลักมาจากผู้วิจัยไม่มีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอในการศึกษา เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศจีน เอกสารงานวิจัยที่ล้วนเขียนเป็นภาษาจีน ผู้วิจัยชาวไทยที่ไม่รู้ภาษาจีนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

ความสำคัญที่ต้องนำภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อ ศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาอื่นๆในแขนงเดียวกัน เนื่องมาจากว่าจากการเปรียบเทียบในเบื้องต้นพบว่า ระบบเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ของภาษาหลินเกากับภาษาตระกูลไททั้งที่อยู่ในประเทศจีนและประเทศอื่นๆ และการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ก็ยิ่งเห็นได้ชัดเจนว่า ภาษาหลินเกามีความใกล้ชิดกับภาษาไทย ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้นักภาษาศาสตร์ตั้งแต่อดีตล้วนมีความเห็นเป็นเช่นนี้สอดคล้องกันมาตลอด ปัจจุบันนักภาษาศาสตร์จีนจัดภาษาหลินเกาไว้ในแขนงจ้วง-ไต (ยุคปัจจุบัน

นักวิชาการจีนเรียกชื่อว่า “ภาษาไถหรือไท”) ซึ่งใกล้ชิดเป็นระนาบเดียวกันกับภาษาจ้วง ปู้อี ไต ไทย ลาวเป็นต้น จึงเป็นเรื่องปกติที่จะพบคำศัพท์ที่นับได้ว่าเป็นคำเดียวกันกับภาษาดังที่กล่าวมานี้ แม้ว่านักภาษาศาสตร์ต่างชาติจะพบปรากฏการณ์ดังกล่าวมานานแล้ว แต่มีบางกระแสมีความเห็นว่าภาษาหลินเกาสืบเชื้อสายไปจากภาษาไทย (ซึ่งหมายถึงว่าเป็นกลุ่มชนที่อพยพจากบนลงล่าง) และบางกระแสเชื่อว่าภาษาไทยสืบเชื้อสายมาจากภาษาหลินเกา (ซึ่งหมายถึงว่าเป็นกลุ่มที่ชนอพยพจากล่างขึ้นบน) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคำ หรือมองในมุมมองของ “คำศัพท์ร่วมเชื้อสายไท-จีน” ก็จะพบว่า คำศัพท์ที่พ้องกันในทั้งภาษาหลินเกา จ้วง ปู้อี ไต ไทยและลาวเป็นคำศัพท์ภาษาจีนในยุคโบราณ

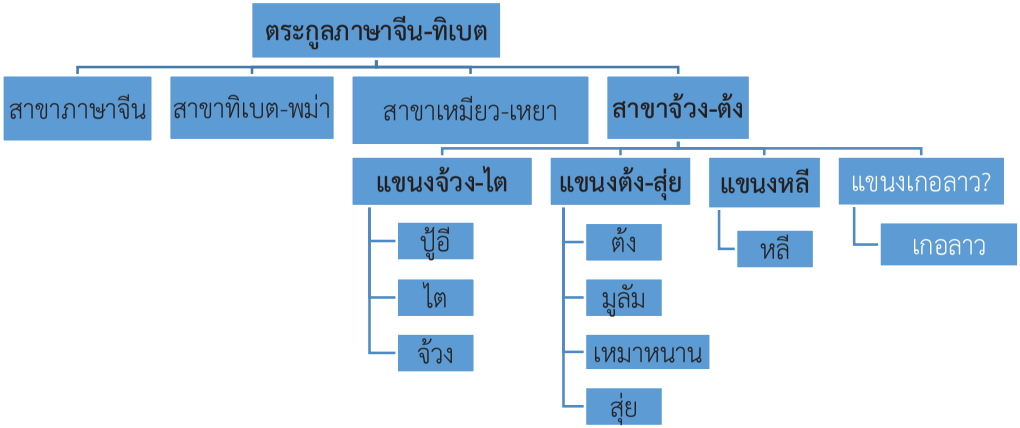
2.บททบทวนวรรณกรรม

ประเด็นการจัดแบ่งภาษาตระกูลไทตามทรรศนะของนักวิชาการจีน ในหนังสือชื่อ “สังเขปภาษาต้ง – ไถ(ถาย)[1]” (侗台语族概论 Dòng Tái yǔzú Gàilùn) ของผู้เขียนชื่อ เหลียงหมิ่น และ จางจวินหรู (Liang Min, Zhang Junru, 1996) จัดภาษา “ไท” ไว้ภายใต้ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (汉藏语系 Hàn Zàng yǔxì) โดยมีสาขาและแขนงย่อยคือ สาขาภาษาจีน สาขาภาษาทิเบต-พม่า สาขาภาษาเหมียว-เหยา และสาขาภาษาจ้วง-ต้ง โดยในส่วนของสาขาภาษาจ้วง-ต้ง แบ่งเป็นสามแขนง ได้แก่ แขนงภาษาจ้วง-ไต ต้ง-สุ่ย และหลี แต่ละแขนงภาษามีสมาชิกที่ได้รับการรับรองให้มีสถานภาพเป็นชนกลุ่มน้อยดังนี้ แขนงจ้วง-ไต ได้แก่ ภาษาปู้อี ภาษาไต และภาษาจ้วง ซึ่งทั้งสามภาษานี้มีความใกล้ชิดเป็นระนาบเดียวกันกับภาษาไทยและภาษาลาวนั่นก็หมายความว่าภาษาทั้งสามนี้เป็นภาษาที่มีความใกล้ชิดกับภาษา

---

[1] ปกติแล้วเมื่อถอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทยจะใช้สระเสียงยาว 台 Tái ก็จะถอดเสียงว่า “ถาย” แต่คำนี้เป็นคำที่นักวิชาการจีนใช้เป็นอักษรแทนภาษาตระกูลไท เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อ “ไท” จึงใช้เป็น “ไถ”

ไทยมากที่สุด แขนงจ้วง-ต้ง ได้แก่ ภาษาต้ง ภาษามูลัม ภาษาเหมาหนาน ภาษาสุ่ย แขนงภาษาหลีมีสมาชิกหนึ่งภาษาคือ ภาษาหลี และมีภาษาที่ยังไม่สามารถจัดว่าเป็นแขนงใดได้ คือ ภาษาเกอลาว จึงใส่เครื่องหมาย “?” ไว้ข้างท้ายแขนงเกอลาว แผนภูมิการแบ่งสาขา แขนงและสมาชิกภาษาที่อยู่ในประเทศจีนแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้ (แผนภูมินี้ผู้เขียนสร้างขึ้นมาจากคำอธิบายการจัดแบ่งของเหลียงหมิ่นและจาง จวินหรู (Liang Min，Zhang Junru，1996,7) ประกอบกับการศึกษาภาษาเกอลาว โดยได้ปรับปรุงในส่วนสมาชิกที่พูดอยู่ในประเทศจีนที่ได้รับการรับรองให้มีสถานภาพเป็นชนกลุ่มน้อย ดังนี้

แผนภูมิที่ *2.1 : การจัดแบ่งภาษาสาขาจ้วง-ต้งในโครงการ "ชุมนุมปริทรรศน์ภาษาชนกลุ่มน้อยของสาธารณรัฐประชาชนจีน" (1953)*

เกี่ยวกับแขนงที่เป็นปัญหาเมื่อครั้งการศึกษาชุด "ชุมนุมปริทรรศน์ภาษาชนกลุ่มน้อยของสาธารณรัฐประชาชนจีน" นั้น เมื่อมีการค้นพบภาษาใหม่อีกหลายภาษาในโครงการ "สรรนิพนธ์รวมชุดการศึกษาวิจัยภาษาพบใหม่ในประเทศจีน" มีข้อถกเถียงเกี่ยวกับการจัดภาษาต่างๆ ว่าควรจะจัดเข้าไว้เป็นสมาชิกแขนงภาษาใด

เฮ่อเจียซ่าน (He Jiashan: 1983, 8) ได้ศึกษาวิจัยภาษาเกอลาว แต่ก็ยังไม่ได้ยืนยันแน่ชัดว่าจะจัดภาษาเกอลาวไว้ที่ใด แต่ตั้งเป็นประเด็นสงสัยว่าควรตั้งเป็นแขนงภาษาเกอลาวแยกออกมาจากแขนงต้ง-สุ่ย หลีจิ่นฟาง (Li Jinfang: 2000,189) ศึกษาภาษาปู้ยังและได้จัดภาษาปู้ยังไว้ในแขนงภาษาที่ชื่อ “เกอ-ยัง” โดยมีสมาชิกแบ่งเป็นสองกลุ่มย่อย คือ กลุ่มเกอ-จี (หมายถึง 仡 - 基 Gē – Jī เกอลาว-ละติ) ได้แก่ภาษาเกอลาว (仡佬 Gēlǎo) ภาษามู่หล่าว (木佬 Mùlǎo) ภาษาอี้ (羿 Yì) และภาษาละติ (拉基 Lājī) อีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มยัง-เปียว (หมายถึง 央 - 标 Yāng – Biāo ปู้ยัง-ผู่เปียว) ได้แก่ภาษาปู้ยัง (布央 Bùyāng) ภาษาลาฮา (拉哈 Lāhā) และภาษาผู่เปียว (普标 Pǔbiāo)

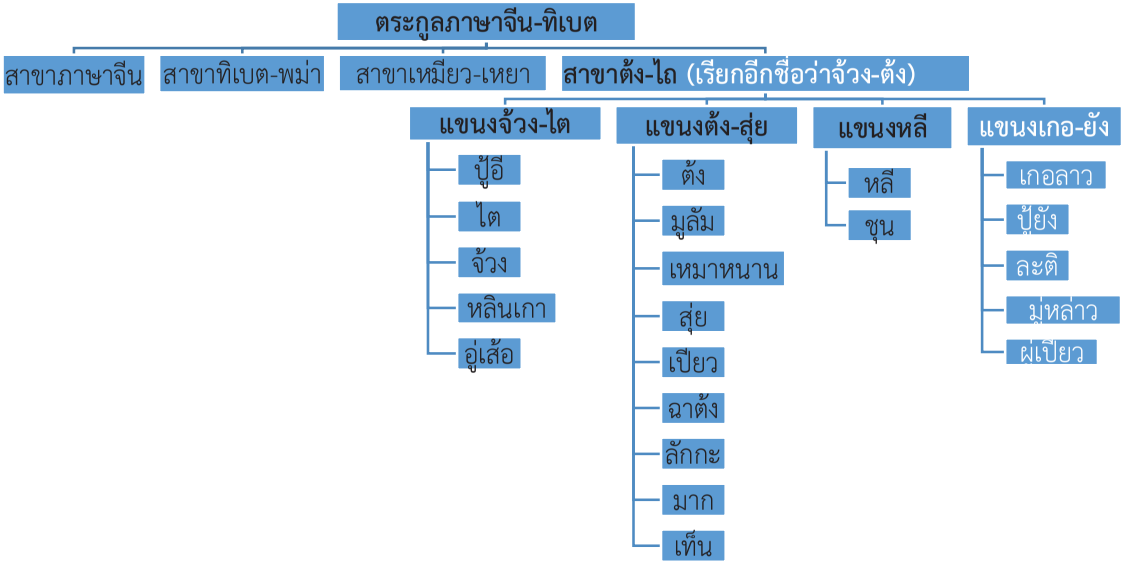
ขณะที่ข้อมูลในปี 1998 เหลียงหมิ่นและจาง จวินหรู (Liang Min， Zhang Junru，1990 อ้างใน Liang Min， Zhang Junru，Li Yunbing : 2007, 80) ได้ลงพื้นที่ภาคตะวันออกของมณฑลยูนนานที่เป็นรอยต่อกับประเทศเวียดนาม ทำการสำรวจและศึกษาเปรียบเทียบภาษาละติ ผู่เปียว และปู้ยัง จากนั้นเสนอแนวคิดในการจัดตระกูลภาษาโดยให้ตั้งแขนงภาษาใหม่ชื่อ แขนงเกอ-ยังเป็นคู่ขนานกับแขนงกัม-ไท แล้วตั้งสาขาที่อยู่เหนือทั้งสองแขนงนี้ขึ้นไปให้เป็นสาขากัมไท-เกอยัง ต่อมาทั้งสองท่านก็ได้พิจารณาเห็นว่า สาขาภาษาที่มีอยู่แต่เดิม [1] เหมาะสมดีแล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องตั้งสาขาใหม่ จึงยกเลิกแนวคิดที่เคยเสนอไว้เมื่อปี 1990 โดยเสนอแนวคิดใหม่ให้นำภาษาผู่เปียว ปู้ยัง เกอลาว ละติ จัดกลุ่มเป็นแขนงใหม่ชื่อ แขนงภาษาเกอ-ยัง เป็นคู่ขนานกับแขนงที่มีอยู่เดิม

เมื่อครั้งที่จางจี๋หมิน (Zhang Jimin: 1993) ได้ศึกษาภาษาผู่เปียว ก็ได้เสนอให้จัดตั้งสาขาภาษาภายใต้ตระกูลภาษาใหญ่จีน-ทิเบต ชื่อ “เกอ-ลา” (หมายถึง 仡拉 Gē lā เกอลาว-ละติ) มีภาษาที่เป็นสมาชิกได้แก่ ภาษาเกอลาว ภาษาอี้ ภาษามู่หล่าว ภาษาละติ ภาษาผู่เปียว และภาษา

[1] แต่เดิมคือ สาขาภาษาจ้วง-ต้ง เป็นสาขาที่อยู่ภายใต้ตระกูลจีน-ทิเบต มีแขนงต่างๆ คือ แขนงจ้วง-ไต แขนงต้ง-สุ่ย และแขนงหลี

เกอยัง ต่อมาปี 2001 หลี่หยวิน ปิง (Li Yunbing : 2001) ก็ยืนยันและสนับสนุนแนวคิดของจางจี๋หมิน

ปัจจุบันนักภาษาศาสตร์จีนมีแนวโน้มเห็นชอบการจัดตั้งแขนงภาษาเกอ-ยัง เป็นคู่ขนานกับแขนงที่มีอยู่เดิม ได้แก่ แขนงจ้วง-ไต แขนงต้ง-สุ่ย และแขนงหลี ทั้งสี่แขนงนี้อยู่ภายใต้สาขาภาษาที่ชื่อต้ง-ไถ (คำว่า “ต้ง” คือชื่อที่ภาษาจีนเรียกภาษาต้ง แต่ภาษาต้งเรียกตนเองว่า “กัม” ดังนั้นชื่อ ต้ง-ไถ กัม-ไท จ้วง-ต้ง จึงหมายถึงชื่อเดียวกัน ในหนังสือภาษาศาสตร์ของจีนที่ศึกษาภาษาของชนกลุ่มน้อยสาขานี้นิยมใช้ชื่อ **จ้วง-ต้ง** มากกว่า) โดยแขนงภาษาเกอ-ยัง ที่เป็นแขนงที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้เป็นแขนงที่รวมภาษาเกอลาว ภาษาปู้ยังและกลุ่มภาษาพบใหม่ของจีนเข้าไว้ด้วยกัน ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.2 *การจัดแบ่งภาษาสาขาจ้วง-ต้งภายหลังโครงการ “สรรนิพนธ์รวมชุดการศึกษาวิจัยภาษาพบใหม่ในประเทศจีน” (1980 – ปัจจุบัน)*

ข้อมูลการศึกษาภาษาแขนงจ้วง-ไต กลุ่มพบใหม่มีผลงานชิ้นสำคัญที่รัฐบาลจีนสร้างขึ้นจากโครงการการศึกษาภาษาของชนกลุ่มน้อย ดังที่กล่าวถึงข้างต้น ผลงานหนังสือการพรรณนาภาษาแต่ละภาษาแม้จะเป็นงานที่ศึกษาไว้ค่อนข้างนานแล้ว แต่หลังจากโครงการดังกล่าวเสร็จสิ้นก็ไม่มีการศึกษาในลักษณะการพรรณนาภาษาที่สมบูรณ์ออกมาให้ได้อ่านกันอีก จะมีก็แต่เพียงบทความชิ้นเล็กๆประปราย ซึ่งศึกษาเป็นประเด็นๆไปเท่านั้น หนังสือที่เกิดจากโครงการของรัฐบาลจีนทั้งสองชุดจึงเป็นเสมือนคัมภีร์การศึกษาภาษาแขนงจ้วง-ไตของจีนมาตลอด ได้แก่

1.ยวี่ชุ่ยหรง.(1980) “ปริทรรศน์ภาษาปู้อี” 喻翠容. (1980)《布依语简志》Y Cuirong.(1980) “Bùyī yǔ Jiǎnzhì”

2.หลี่ต้าวหย่ง เนี่ยซีเจิน และ ชิวเอ้อเฟิง.(1986) “ปริทรรศน์ภาษาไต” 李道勇、聂锡珍、邱鹗锋. (1986)《傣语简志》Li Daoyong、Nie Xizhen、Qiu Efeng. （1986）” Dǎi yǔ jiǎn zhì”

3.เหว่ยชิ่งเหวิ่นและถานกว๋อเซิง.(1980) “ปริทรรศน์ภาษาจ้วง” 韦庆稳，覃国生.(1980) 《壮语简志》Wei Qingwen, Tan Guosheng. (1980)” Zhuàng yǔ jiǎn zhì”

4.เหลียงหมิ่นและจางจวินหรู. (1997) การศึกษาวิจัยภาษาหลินเกา 梁敏，张均如.(1997) 《临高语研究》Liang Min， Zhan g Junru. (1997).“Língāo yǔ yánjiū”

5.เหวยม่าวฝานและเหวยซู่กวาน. (2011) การศึกษาวิจัยภาษาอู่เส้อ 韦茂繁，韦树关.(2011)《五色话研究》Wei Maofan, Wei Shuguan.(2011) “Wǔsè huà yánjiū”

3.วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาภาษาแขนงจ้วง – ไต ในประเทศจีน 5 ภาษา คือ ภาษาไต ภาษาปู้อี ภาษาจ้วงภาษาหลินเกา และภาษาอู่เส้อ โดยศึกษาในเชิงชาติพันธุ์วรรณนา เน้นงานทางภาษาศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยที่พูด

ภาษาแขนงจ้วง – ไต ในประเทศจีน จากผลงานและทรรศนะของนักวิชาการจีน

4.ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ข้อมูลทางชาติพันธุ์วรรณนา เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ เทศกาลสำคัญเป็นต้น

4.2 ข้อมูลทางภาษา ดำเนินการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สื่อสารสนเทศ บทความวิชาการและหนังสือที่เป็นผลงานการเขียนของนักวิชาการฝ่ายจีน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามแนวทางภาษาศาสตร์ เพื่อเรียบเรียงเนื้อหาเชิงพรรณนาภาษาตามลำดับขั้นทางภาษา Language *Hierarchy* โดยแบ่งหัวข้อการพรรณนาภาษาเรียงลำดับจาก ภาษาหลินเกา และ ภาษาอู่เส้อ ตามลำดับ แต่ละภาษามีหัวข้อที่ต้องพรรณนา ได้แก่ 1.การจัดแบ่งตระกูลภาษา 2.ระบบเสียง แบ่งเป็น พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และโครงสร้างพยางค์ 3.วงคำศัพท์และระบบไวยากรณ์ 4.ภาษาถิ่น และ 5.ภาษาเขียน

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาษา นำข้อมูลในข้อ 3.2 มาเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์หาลักษณะร่วมและลักษณะเปรียบต่างนำไปสู่การชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของภาษา โดยกำหนดหัวข้อการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้ 1.ความสัมพันธ์ของการจัดแบ่งตระกูลภาษา 2.ความสัมพันธ์ของระบบเสียง แบ่งเป็น พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ 3.ความสัมพันธ์ของวงคำศัพท์และระบบไวยากรณ์ 4.ประเด็นความสัมพันธ์ที่เป็นลักษณะเด่น

เนื่องจากว่ายังมีอีก 3 ภาษาที่อยู่ในแขนงนี้ได้แก่ภาษาปู้อี ภาษาไตและภาษาจ้วง ซึ่งได้ทำการวิจัยไปก่อนหน้านี้แล้ว [1] จึงได้นำข้อมูลของ

[1] เมชฌ สอดสองกฤษ. (2560) การศึกษาภาษาศาสตร์แขนงจ้วง-ไตในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน. 8. (1) 15-52.

ทุกภาษามาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์โดยภาพรวมของภาษาแขนงนี้ การทำงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยการนำข้อมูลภาษาที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการและนำมาเปรียบเทียบกัน ข้อมูลหลักของแต่ละภาษานำมาจากหนังสือ 5 เล่มที่ได้ให้รายชื่อไว้ข้างต้นประกอบกับผลงานวิชาการประเภทบทความพจนานุกรมอีกจำนวนหนึ่งซึ่งจะได้ให้รายละเอียดไว้ในบรรณานุกรม เพื่อให้ผู้อ่านได้ตามสืบค้นและศึกษาในหัวข้ออื่นๆที่สนใจต่อไป

5.ผลการศึกษา

5.1 ข้อมูลสังเขปทางชาติพันธุ์วรรณนาและความสัมพันธ์ของการจัดแบ่งตระกูลภาษา[1] จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณนาสามารถสรุปประเด็นสำคัญดังนี้

5.1.1 ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์หลินเกา เหลียงหมิ่นและจางจวินหรู ได้ลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลภาษาของชาวหลินเกาในปี 1980และได้รายงานเกี่ยวกับถิ่นฐานของชาวหลินเกาในหนังสือชื่อ“การศึกษาวิจัยภาษาหลินเกา”《临高语研究 Língāo yǔ yánjiū》(Liang Min，Zhang Junru,1997,1) ว่า ชาวหลินเกามีถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ตอนเหนือของมณฑลห่ายหนาน (ไหหลำ) ได้แก่ ฝั่งตะวันออกเริ่มจากฝั่งแม่น้ำหนานตู้เจียงของอำเภอ โฉยงซาน (琼山县南渡江 Qióngshān xiàn Nándùjiāng) ไปจรดฝั่งทิศตะวันตกที่เมืองท่าซินอิ๋ง อำเภอหลินเกา (临高县新盈港 Língāo xiàn Xīnyíng gǎng) เขตแดนทางทิศใต้เป็นพื้นที่ของตำบลจุนถานของอำเภอโฉยงซาน (琼

[1] ข้อมูลส่วนนี้ตัดตอนมาจากหนังสือเรื่อง นานาภาษาในประเทศจีนตอนใต้ ภาคที่ 2 ภาษาตระกูลไท เล่ม 2 (เมฆ, 2560) เนื่องด้วยพื้นที่ของบทความมีจำกัด จึงให้รายละเอียดได้พอสังเขปเท่านั้น ผู้สนใจขอให้ตามอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชาวหลินเกาและชาวอู่เส้อได้จากหนังสือเล่มดังกล่าว

山县的遵潭 Qióngshān xiàn de Zūntán) ตำบลป่ายเหลียนของอำเภอเฉิงม่าย(澄迈县的白莲 Chéngmài xiàn de Báilián) ตำบลหนานเฟิงของอำเภอตานเซี่ยน (儋县的南丰 Dān xiàn de Nánfēng) ทิศเหนือจรดช่องแคบโฉยงโจว (琼州海峡 Qióngzhōu hǎixiá) ดังนั้นประชากรชาวหลินเกาจึงมีพื้นที่อาศัยครอบคลุมพื้นที่ของมณฑลห่ายหนานรวม 5 อำเภอ คือ อำเภอหลินเกาทั้งหมด และบางส่วนของอำเภอตานเซี่ยน อำเภอเฉิงม่าย อำเภอโฉยงซาน และปริมณฑลของเมืองไหโข่ว(海口 Hǎikǒu) รายงานในหนังสือเล่มข้างต้นนี้บอกว่าในปี 1957 มีจำนวนประชากรที่พูดภาษาหลินเกาประมาณ 3 แสนคน ต่อมาการสำรวจสำมะโนประชากรปี 1980 รายงานว่ามีประชากรประมาณ 516,000 คน ข้อมูลจากเว็บไซต์ชื่อ “ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีน” (中国民族信息网 Zhōngguó Mínzú xìnxī wǎng) รายงานว่า ปี 1982 ปี 2000 และปี 2010 มีประชากรชาวหลินเกาเพิ่มขึ้นเป็น 520,000 คน 641,700 คน และ 725,100 คน ตามลำดับ โดยเหลียงหมิ่นและจางจวินหรูได้ให้ข้อมูลสถิติประชากรชาวหลินเกาว่า มีชาวหลินเกาในอำเภอหลินเกามากที่สุดคิดเป็น 91.6% รองลงมาเป็นอำเภอโฉยงซาน 24.1% เฉิงม่าย 10.4% อำเภอตานเซี่ยน 4.1% ที่เหลือกระจายอยู่ปริมณฑลของเมืองไหโข่ว

ประวัติการตั้งถิ่นฐาน สรุปได้ว่าชาวหลินเกาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ปัจจุบันนี้มาก่อนหน้า 110 ปีก่อนคริสตกาลแล้ว แต่บันทึกหรือพงศาวดารโบราณไม่มีกล่าวถึงชาวหลินเกาว่าอพยพมาจากที่ใดเมื่อใดหรือแม้แต่ตำนานเรื่องเล่าของชนเผ่าก็ไม่มีกล่าวถึงการอพยพย้ายถิ่นเหมือนกับชนเผ่าอื่นที่ให้พอสืบสาวต้นตอได้ การที่ผู้คนสามารถลืมที่มาของบรรพบุรุษได้คงจะกินระยะเวลายาวนานนับสิบรุ่น บรรพบุรุษชาวหลินเกาอพยพเข้ามาตั้งรกรากบนพื้นที่ตอนเหนือของเกาะห่ายหนานน่าจะประมาณ 2500 ปีมาแล้ว ซึ่งก็ประมาณช่วงยุคชุนชิว พิจารณาจาก

เครื่องไม้เครื่องมือและหลักฐานทางภาษาเรื่องการพัฒนาระบบเสียง วรรณยุกต์และคำลักษณนามในภาษาจ้วง-ต้ง ก็ไม่น่าจะเกิน 3000 ปี

5.1.2 ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์อู่เส้อ ในงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่ถานเต๋อเลี่ยง (Tan Deliang, 2006, 1) เสนอต่อมหาวิทยาลัยครุศาสตร์กว่างซี เรื่อง“การศึกษาวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาอู่เส้อแห่งกว่างซี : ประวัติศาสตร์และปัจจุบัน” ได้ให้ข้อมูลสำมะโนประชากรของปี 2005 โดยรายงานว่า ในพื้นที่ชุมชนและคุ้มบ้านเล็กๆของบ้านหย่งเล่อ ซึ่งเป็นพื้นที่ฝั่งทิศตะวันออกของอำเภอปกครองตนเองชาวเหมียวอำเภอหรงสุ่ย มณฑลกว่างซี (广西融水苗族自治县永乐乡 Guǎngxī Róngshuǐ Miáozú zìzhìxiàn Yǒnglè xiāng) ว่ามีจำนวนประชากรชาวอู่เส้อทั้งสิ้น 7000 คน ต่อมาข้อมูลจากการสำรวจครั้งล่าสุดในหนังสือเรื่อง “การศึกษาวิจัยภาษาอู่เส้อ” (Wei Maofan, Wei Shuguan, 2011,1) รายงานพื้นที่อยู่อาศัยและจำนวนประชากรชาวอู่เส้อว่า มีประชากรที่พูดภาษาอู่เส้อตั้งถิ่นฐานครอบคลุมพื้นที่ 2 ชุมชน คือ ชุมชนหย่งเล่อ (永乐 Yǒnglè) และชุมชนซีโม่ (西莫 Xīmò) มีประชากรรวมทั้งสิ้น 8869 คน ดังนี้

ชุมชนหย่งเล่อ มีชาวอู่เส้อตั้งบ้านเรือนเป็นคุ้มบ้านต่างๆ 6 คุ้ม ได้แก่ เซี่ยถาน (下覃 Xiàtán) ป๋ายหม่า (白马 Báimǎ) ฝูหลู (扶芦 Fúlú) ฝูเหมิง (福蒙 Fúméng) ฝูฉวิน (福群 Fúqún) และเจียงจวิน (将军 Jiāngjūn) มีบ้านเรือนชาวอู่เส้อ 944 ครัวเรือน ประชากร 4545 คน

ชุมชนซีโม่ มีชาวอู่เส้อตั้งบ้านเรือนเป็นคุ้มบ้านต่างๆ 6 คุ้ม ได้แก่ ซีจ้าย (西寨 Xīzhài) เสี่ยวโม่ (小莫 Xiǎomò) กงเฉวียน (龚权 Gōngquán) ตี๋หว่าน (底晚 Dǐwǎn) ชวนชาน (川山 Chuānshān) และผิงตี้ (平地 Píngdì) มีบ้านเรือนชาวอู่เส้อ 949 ครัวเรือน ประชากร 4324 คน

นอกจากชุมชนข้างต้นยังมีชาวอู่เส้อตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายอยู่ในชุมชนอื่น เช่น บ้านกุ่นเป้ย (滚贝 Gǔnbèi) และบ้านอานไท่ (安太 Āntài) ซึ่งเป็นชาวอู่เส้อที่อพยพมาจากชุมชนหย่งเล่อในอดีต

เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรน้อย และอาศัยผสมกลมกลืน ปะปนไปกับชนเผ่าอื่นหลายเผ่า ทำให้ข้อมูลประวัติศาสตร์ของชาวอู่เส้อไม่มีให้ศึกษาและสืบค้นมากนัก นับตั้งแต่มีการชูประเด็นภาษาอู่เส้อขึ้นมา นักวิชาการจีนพยายามสืบค้นประวัติความเป็นมาของชาวอู่เส้อ แต่ก็จนหนทาง มีเพียงวิทยานิพนธ์ฉบับหนึ่งของ ถานเต๋อเลี่ยง (Tan Deliang, 2006, 1) เสนอว่า ชาวอู่เส้อเป็นชนที่สืบเชื้อสายมาจากกองกำลังทหารที่ราชสำนักหมิงส่งเข้ามาประจำการ เพื่อควบคุมชนกลุ่มน้อยในพื้นที่นี้ ยุทธวิธีที่ราชสำนักหมิงใช้ก็คือ 以蛮制蛮 Yǐ mán zhì mán “ใช้ชนกลุ่มน้อยควบคุมชนกลุ่มน้อย” กองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ราชสำนักหมิงส่งมา สันนิษฐานว่ามาจากเมืองชิ่งหย่วน (庆远 Qìngyuǎn) หนานตาน (南丹 Nándān) มณฑลกว่างซี[1] ดังนั้นบรรพบุรุษของชาวอู่เส้อก็น่าจะเป็นชนกลุ่มน้อยชาว “เหลียว” กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในพื้นที่มณฑลกว่างซีนั่นเอง

5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับระบบเสียง แบ่งเป็นพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และโครงสร้างพยางค์

5.2.1 พยัญชนะ นักวิชาการจีนวิเคราะห์ให้เสียงพยัญชนะภาษาแขนงต้ง-สุ่ยแบ่งเป็นสี่ประเภทคือ พยัญชนะเดี่ยว และพยัญชนะเปลี่ยนเสียง ซึ่งแบ่งเป็นสามชนิดคือ พยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปากกับพยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดาน เสียงพยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปากภาษาจีนเรียกว่า 唇化声母 Chún huà shēngmǔ ได้แก่พยัญชนะที่มีการออกเสียงฐานกรณ์ของพยัญชนะเดิมควบคู่กับริมฝีปากคล้ายกับพยัญชนะควบกล้ำ กว- คว- ในภาษาไทย เสียงพยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดาน[2] ภาษาจีนเรียกว่า 腭化声母 È huà shēngmǔ ซึ่งแบ่งได้อีกสองแบบ คือ

---

[1] เมืองชิ่งหย่วนปัจจุบันคือเมืองอี๋โจว (宜州市 Yízhōu shì) หนานตานปัจจุบันคืออำเภอหนานตาน (南丹县 Nándān xiàn)

[2] เสียงพยัญชนะแบบนี้ในหนังสือ “นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์: ภาษาตระกูลไท” (สุริยา, 2548, 134) เรียกว่า “เสียงรอง” (secondary articulations) เป็นลักษณะของการออกเสียงรองเสริมกับการออกเสียงหลัก เสียงที่ภาษาจีนเรียกว่าพยัญชนะชุด

พยัญชนะที่มีการออกเสียงฐานกรณ์ของพยัญชนะเดิมควบคู่กับเพดานหน้า เสียงชนิดนี้คล้ายกับการออกเสียงภาษาไทย พย- สย- และพยัญชนะที่มีการออกเสียงฐานกรณ์ของพยัญชนะเดิมควบคู่กับเพดานหลัง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของกลุ่มภาษาพบใหม่กับภาษาที่จัดไว้ในแขนงจ้วง - ไต แต่เดิมในการเปรียบเทียบจึงจะนำข้อมูลของภาษาในแขนงนี้ซึ่งมีอยู่ ทั้งหมด 5 ภาษามานำเสนอ และเพื่อความสะดวกในการจัดตาราง จึงกำหนดใช้อักษรย่อของแต่ละภาษาคือ ภาษาปู้อี (B) ภาษาไต(D) ภาษาจ้วง (Z) ภาษาหลินเกา (L) และภาษาอู่เส้อ (W) ข้อมูลเสียงพยัญชนะเป็นดังนี้

เปลี่ยนเป็นริมฝีปาก คือเสียง labialization เป็นการออกเสียงแบบห่อปากไปพร้อมกัน และเสียงที่ภาษาจีนเรียกว่าพยัญชนะชุดเปลี่ยนเป็นเพดาน คือเสียง palatalization เป็นการออกเสียงแบบยกลิ้นส่วนหน้าไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบแนวคิดทางภาษาศาสตร์จีน ในงานวิจัยนี้จึงจะเรียกชื่อตามแบบที่นักภาษาศาสตร์จีนใช้

(1) พยัญชนะต้นเดี่ยว การเปรียบเทียบเสียงพยัญชนะต้นของภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อแสดงในตารางต่อไปนี้

W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L
p			ʔ b		b	p h						m	m	m ̥		ʔ m						f	f	w	v	ʔ w	v
t	t		ʔ d		d	t h		t s	t s	t s h		n	n	n ̥		ʔ n		l	l	l ̥		s	s				
								t ɕ		t ɕ h		ɳ	ɳ	ɳ ̥		ʔ ɳ						ɕ	x	j	j	ʔ j	(Q .) z
k	k					k h						ŋ	ŋ	ŋ ̥		ʔ ŋ											
ʔ	ʔ																			h	h						
p j						p h j						m j		m ̥ j		ʔ m j				f j				w j		ʔ w j	
t j						t h j						n j						l j		h j							

W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L	W	L
kj						khj																			
pw																									
kw						khw						ŋw		ŋ͡w		ʔŋw				hw					

จากตารางข้างต้นสรุปได้ดังนี้

1. เสียงพยัญชนะที่มีร่วมกันทั้งสองภาษา ได้แก่ /m, f, t, ts, m, n, ɳ, ŋ, s, l, j, k, ʔ, h/

2. พยัญชนะที่ออกเสียงใกล้เคียงกัน ได้แก่ /w(v), ʔw (v) , ɕ (x) , ʔj (z)/ (อักษรหน้าวงเล็บคือเสียงในภาษาอู่เส้อส่วนอักษรในวงเล็บคือเสียงในภาษาหลินเกา)

3. พยัญชนะที่มีเฉพาะในแต่ละภาษาได้แก่

3.1 มีเฉพาะในภาษาอู่เส้อ /p, ʔb , b, ph, m̥, ʔm , ʔd, d, th, tsh, n̥, ʔn, l̥ , tɕ, tɕh, ŋ̊ , ʔŋ̊ , kh, ŋ̥ , ʔŋ / และเสียงเปลี่ยนเป็นเพดานกับเสียงเปลี่ยนเป็นริมฝีปากพบว่ามีเฉพาะในภาษาอู่เส้อเท่านั้น ภาษาหลินเกาไม่มี

3.2 มีเฉพาะในภาษาหลินเกาเนื่องจากเสียงพยัญชนะภาษาหลินเกามีน้อยกว่าภาษาอู่เส้อมาก พยัญชนะที่ปรากฏในภาษาหลินเกาทุกเสียงก็ปรากฏอยู่ในภาษาอู่เส้อทั้งหมด จึงไม่พบว่ามีพยัญชนะที่มีเฉพาะในภาษาหลินเกา

4. ภาษาอู่เส้อและภาษาหลินเกามีพยัญชนะที่เกิดเป็นพยัญชนะท้ายได้เหมือนกัน ได้แก่ /-m, -n, -ŋ/ และพยัญชนะกัก /–p,-t,-k/ เฉพาะภาษาหลินเกาถิ่นหลินเกามีพยัญชนะท้าย /-ʔ/แต่ไม่พบในถิ่นโฉยงชาน

เมื่อนำข้อมูลภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อไปเปรียบเทียบกับภาษาในแขนงเดียวกันอีก 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาปู้อี ภาษาไตและภาษาจ้วง ข้อมูลเป็นดังนี้

B	D	Z	W	L	B	D	Z	W	L	B	D	Z	W	L	B	D	Z	W	L	B	D	Z	W	L
p	p	p	p			ph		ph	ʔb	ʔb	b	b		b											
m	m	m	m	m	n	n	n	n	n	n̥	n̥	n̥	n̥	n̥	ŋ	ŋ	ŋ	ŋ	ŋ						
			m̥					n̥					ŋ̊					ŋ̊							
			ʔm					ʔn					ʔŋ̊					ʔŋ							
f	f	f	f	f	v	v	v	w	v	ʔv			ʔw												
t	t	t	t	t		th		th		ʔd	d	d	ʔd	d	s	s	s	s	s	z				
tɕ			ɕ		ɕ		ɕ	tɕ							j	j	j	j	j					
ts	ts		ts	ts					tsh	l	l	l	l	l				j̊						
k	k	k	k	k				kh		ɣ		ɣ		x	x	x								
ʔ	ʔ	ʔ	ʔ	ʔ							h	h	h	h										
pj		pj	pj					phj							ʔj			ʔj						
			tj					thj										lj						
ŋw	xw	ŋv	fj		mj		mj	mj					hw					ŋ̊w						
								m̥j					nj					ŋ̊w						
w			wj					ʔmj										ʔŋw						
			ʔwj										hj											
kw	kw	kv	kw					khw		kj			kj											
													khj											
			pw																					

สรุปความสัมพันธ์ของระบบเสียงพยัญชนะของห้าภาษาได้ดังนี้

1. เสียงพยัญชนะที่มีร่วมกันทั้งห้าภาษา แบ่งเป็นสองประเภท คือ

1.1 ทั้งห้าภาษาเป็นเสียงเดียวกันทั้งหมด ได้แก่ / m,n, ɳ, ŋ,f,t,s,l,j,k,ʔ/

1.2 เป็นเสียงเดียวกัน แต่มีหนึ่งหรือสองภาษาเป็นเสียงคล้ายคลึงกัน ได้แก่ /v/ เฉพาะภาษาอู่เส้อ เป็น /w/ และ /d/ เฉพาะภาษาปู้อีกับภาษาอู่เส้อเป็น /ʔd/

2. พยัญชนะที่มีร่วมกันสี่ภาษา เสียงพยัญชนะที่จับกลุ่มกันสี่ภาษาไม่ได้เหมือนกันทุกกลุ่ม แต่มีลักษณะกระจัดกระจาย ดังนี้

2.1 พยัญชนะ /p/ ภาษาที่มีร่วมกันได้แก่ ภาษาปู้อี ภาษาไต ภาษาจ้วงและภาษาอู่เส้อ

2.2 พยัญชนะ /ts/ภาษาที่มีร่วมกันได้แก่ ภาษาปู้อี ภาษาไต ภาษาอู่เส้อและภาษาหลินเกา

2.3 พยัญชนะ /h/ ภาษาที่มีร่วมกันได้แก่ ภาษาไต ภาษาจ้วง ภาษาอู่เส้อ และภาษาหลินเกา

2.4 พยัญชนะ /kw/ ภาษาที่มีร่วมกันได้แก่ ภาษาปู้อี ภาษาไต ภาษาจ้วงและภาษาอู่เส้อ (เฉพาะภาษาจ้วงเป็นเสียง /kv/)

3. พยัญชนะที่มีร่วมกันสามภาษา เสียงพยัญชนะที่จับกลุ่มกันสามภาษาไม่ได้เหมือนกันทุกกลุ่ม แต่มีลักษณะกระจัดกระจาย ดังนี้

3.1 พยัญชนะ /b/ มีร่วมกันในภาษาไต จ้วงและหลินเกา

3.2 พยัญชนะ /ɓ/ มีร่วมกันในภาษาปู้อี จ้วงและอู่เส้อ

3.3 พยัญชนะ /x/ มีร่วมกันในภาษาปู้อี ไต และหลินเกา

3.4 พยัญชนะ /pj, mj/ มีร่วมกันในภาษาปู้อี จ้วงและอู่เส้อ

4. พยัญชนะที่มีร่วมกันสองภาษา เสียงพยัญชนะที่จับคู่กันสองภาษาไม่ได้เหมือนกันทุกคู่แต่มีลักษณะกระจัดกระจาย ดังนี้

4.1 พยัญชนะ /ph,th/ มีร่วมกันในภาษาไตและอู่เส้อ

4.2 พยัญชนะ /ʔb/ มีร่วมกันในภาษาปู้อีกับหลินเกา

4.3 พยัญชนะ / tɕ / มีร่วมกันในภาษาปู้อีกับอู่เส้อ

4.4 พยัญชนะ / ɣ/ มีร่วมกันในภาษาปู้อีกับจ้วง

5. พยัญชนะที่เกิดเป็นพยัญชนะท้ายได้ ในทั้งห้าภาษาได้แก่ /p,t, k,m,n,ŋ/ เฉพาะภาษาหลินเกามีพยัญชนะท้าย /ʔ/ โดยออกเสียงเป็นเสียงกัก ไม่ระเบิด แต่ในการวิเคราะห์ระบบเสียงแบบจีน จะวิเคราะห์ให้พยัญชนะท้ายเป็นส่วนหนึ่งของสระ ซึ่งจะได้อธิบายในส่วนของสระต่อไป

5.2.2 สระ ภาษาทั้งห้ามีสระเดี่ยว สระประสมกับสระ สระประสมกับพยัญชนะท้าย และหน่วยเสียงพยัญชนะที่เกิดเป็นพยัญชนะท้าย /m,n, ŋ/ ซึ่งในการวิเคราะห์แบบจีนนับว่าเสียงนี้เป็นสระชนิดหนึ่ง ในส่วนของสระเดี่ยวมีดังนี้

ปู้อี	i		e		a				o	u	ɯ	ɿ			
ไต	i		e	ɛ	a		ə	ɔ	o	u	ɯ				
จ้วง	i		e		a		(ə)		o	u	ɯ				
หลินเกา	i		e	ɛ	a	ɐ	ə	ɔ	o	u					
อู่เส้อ	i	y	e		a		ə	ɔ		u			$m_ɿ$	$n_ɿ$	$ŋ_ɿ$

จากการเปรียบเทียบสระเดี่ยวอธิบายได้ดังนี้

1. สระที่มีร่วมกันทั้งห้าภาษาได้แก่ /i, e, a, u/
2. สระที่มีเฉพาะภาษาเดียวได้แก่ ภาษาปู้อี / ɿ / ภาษาหลินเกา คือ / ɐ/ ภาษาอู่เส้อคือ /y/
3. สระที่มีสองภาษาคือ /ɛ/ พบในภาษาไตและภาษาหลินเกา
4. สระที่มีในสามภาษาแบ่งเป็น สระ /ɔ/ พบในภาษาไต ภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อ สระ / ɯ / พบในภาษาปู้อี ภาษาไตและภาษาจ้วง ไม่พบสระนี้ในภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อซึ่งจัดเป็นกลุ่มภาษาพบใหม่
5. สระที่มีในสี่ภาษาแบ่งเป็น สระ / ə / พบในภาษาไต ภาษาจ้วง ภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อ สระ /o/ พบในภาษาปู้อี ภาษาไต ภาษาจ้วงและภาษาหลินเกา ไม่พบในภาษาอู่เส้อ

6. ในภาษาอู่เส้อ มีหน่วยเสียง / m_1 , n_1 , $ŋ_1$ / สามารถเกิดเป็นคำที่มีความหมายในตัวเองได้ ตามหลักภาษาจีนวิเคราะห์ให้เสียงนาสิกที่เกิดในตำแหน่งท้ายพยางค์เป็นเสียงสระชนิดหนึ่งในภาษาอู่เส้อมีเสียงสระที่สามารถเกิดโดยอิสระได้

ในส่วนของสระประสม จากการเปรียบเทียบสระของภาษาทั้งห้าภาษา จะพบลักษณะร่วมและลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาอธิบายได้ดังนี้

1. โดยภาพรวมแล้วระบบเสียงสระสอดคล้องกัน คือ มีสระเดี่ยว สระประสม และสระที่มีหางสระ มีการเปรียบต่างของความสั้นยาวของเสียงสระ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นลักษณะเด่นที่พบในภาษาตระกูลไท แต่ลักษณะการเกิดสระเสียงยาวมีลักษณะเฉพาะในแต่ละภาษา

a. ภาษาปู้อีและภาษาจ้วงมีการเปรียบต่างของสระสั้น-ยาวทั้งที่เป็นสระเดี่ยว สระประสมกับหางสระนาสิกและสระประสมกับหางสระเสียงกัก

b. สระประสมภาษาไตกับภาษาอู่เส้อมีการเปรียบต่างของสระสั้น-บาวเฉพาะสระ /a/ สระเดี่ยวเสียงอื่นไม่มีการเปรียบต่างของสระสั้น-ยาว

2. ภาษาปู้อีและภาษาหลินเกามีสระประสมสามเสียงที่ประสมกับเสียงสระด้วยกัน คือ /uai,iau/ แต่ภาษาอื่นไม่มี เมื่อเป็นเช่นนี้ สระประสม /ua,ia/ ในทั้งสองภาษาจึงสามารถประสมกับหางสระนาสิกและหางสระเสียงกักได้ด้วยเหมือนกัน ขณะที่ภาษาอื่นก็ไม่มีลักษณะเช่นนี้

3. ภาษาไต ภาษาจ้วง ภาษาหลินเกา ภาษาอู่เส้อมีหางสระครบชุด คือ /m,n, ŋ/ และ /p,t,k/ แต่ภาษาปู้อีกมีหางสระไม่ครบ คือ มี /m,n, ŋ/ และ /p,t/ ไม่มีหางสระ /k/

4. ภาษาปู้อีและภาษาไตมีหางสระ /ʔ/ แต่ภาษาอื่นไม่มี

5. ภาษาไตและภาษาหลินเกามีสระกลาง /ə/ รวมทั้งสระประสมที่ประกอบด้วยเสียงสระ /ə/ ซึ่งเสียงสระนี้ไม่มีในภาษาอื่น

5.2.3 วรรณยุกต์

ภาษาปู้อี	35	33	13	53	31	11			
ภาษาไต	35	33	13	53		11			55
ภาษาจ้วง	35	33		42	31		24		55
ภาษาหลินเกาถิ่นหลินเกา		33	213			11			55
ภาษาหลินเกาถิ่นโฉยงซาน	35	33	13			11	24	44	55
ภาษาอู่เส้อ	35			51	31		24	54	55

จากการเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มภาษาพบใหม่จะเห็นว่าภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อมีระบบเสียงวรรณยุกต์สอดคล้องกันน้อย อธิบายได้ดังนี้

1. เสียงวรรณยุกต์ที่มีร่วมกันของภาษาถิ่นหลิ่นเกากับภาษาอู่เส้อมี 1 เสียง คือ /55/ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นโฉยงซานพบว่าสอดคล้องกัน 3 เสียง ได้แก่ /24, 55, 35/

2. ภาษาหลินเกาส่วนใหญ่เป็นเสียงวรรณยุกต์ระดับ ได้แก่ /11, 33, 44, 55 / ส่วนภาษาอู่เส้อส่วนใหญ่เป็นเสียงวรรยุกต์เลื่อนระดับ

3. เมื่อเปรียบเทียบทั้งห้าภาษาจะเพบว่า เสียงวรรณยุกต์ที่มีร่วมกันมากกว่าสามภาษาขึ้นไปได้แก่ /24,35,33,31,11,13,55/ นอกนั้นเป็นวรรณยุกต์ที่พบน้อยกว่าสามภาษา คือ /24,53/หรือเป็นวรรณยุกต์ที่ระดับเสียงใกล้เคียงกัน คือ /42-51, 44-54/ หรือบางเสียงก็มีเฉพาะในภาษาเดียว คือ /213/

5.2.4 โครงสร้างพยางค์

ภาษาปู้อี		cv	cvv	cvc	cvvc	cvvv	
ภาษาไต		cv	cvv	cvc			
ภาษาจ้วง		cv	cvv	cvc			
ภาษาหลินเกา		cv	cvv	cvc	cvvc	cvvv	
ภาษาอู่เส้อ	c	cv	cvv	cvc			
		$C^{c}V$	$C^{c}VV$	$C^{c}VC$			

		^{C}CV	^{C}CVV	^{C}CVC			
				^{C}C^{C}VC			

เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กับภาษาอื่นๆที่จัดอยู่ในแขนงเดียวกัน จึงได้นำข้อมูลภาษาปู้อี ภาษาไตและภาษาจ้วงมาเปรียบเทียบด้วย ซึ่งจากการเปรียบเทียบจะเห็นว่าภาษาในแขนงนี้ทั้งห้าภาษามีโครงสร้างพยางค์ร่วมกันและต่างกัน อธิบายดังนี้

1. โครงสร้างพยางค์ที่มีร่วมกันคือ /cv,cvv,cvc/

2. โครงสร้างพยางค์ที่มีสองภาษา คือ /cvvc/ พบในภาษาปู้อีและภาษาหลินเกา

3. เสียงเปลี่ยนเป็นริมฝีปากในภาษาปู้อีกับภาษาไตเป็นเสียง/-w/ แต่ภาษาจ้วงเป็นเสียง /-v/

4. ภาษาอู่เส้อมีโครงสร้างพยางค์ที่ซับซ้อนกว่าภาษาอื่น เนื่องจากมีการวิเคราะห์ให้พยัญชนะต้นควบกล้ำเป็น/C^{C}/ความจริงแล้วเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาอื่นๆจะพบว่าตรงกับเสียงที่ภาษาอื่นวิเคราะห์ให้เป็นเสียงเปลี่ยน ซึ่งมีสองเสียงคือ เสียงเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก/-w/ กับเสียงเปลี่ยนเป็นเพดาน /-j/ เมื่อเป็นเช่นนี้ โครงสร้างพยางค์ในภาษาอู่เส้อ ก็ไม่แตกต่างจากภาษาอื่น คือเป็นโครงสร้างพยางค์ที่มีร่วมกันในทั้งห้าภาษา ได้แก่ /cv, cvv, cvc/

5.3 ระบบคำ

5.3.1 คำโดด ลักษณะเด่นของภาษาแขนงจ้วง-ไต ในประเทศจีนคือเป็นคำโดด ไม่มีการเติมหน่วยคำเติม ไม่มีการแปรรูปคำศัพท์เพื่อให้คำทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างๆกัน จากข้อมูลพบว่า จำนวนพยางค์ของคำโดดมีแบบคำหนึ่งพยางค์ซึ่งเป็นคำที่มีมากที่สุด คำสองพยางค์มีจำนวนไม่มาก ส่วนคำสามพยางค์พบว่าเป็นคำยืมจากภาษาอื่น ดังนี้

จำนวนพยางค์	ภาษาปู้อี	ภาษาไต	ภาษาจ้วง	ภาษาหลินเกา	ภาษาอู่เส้อ	ความหมาย
คำหนึ่งพยางค์	di1	di4	dei1	mai2	ji1	ดี
	ta1	ta6	ta1	da4	pja1	ตา
	fei2	fai2	vi2	vəi2	hwi1	ไฟ
คำสองพยางค์	li5le4	pi5nɛ2	lo4le2	-	คำสามพยางค์	ปี่
	da:u1di5	da:u1	da:u1dei5	lək8sai1	lau2	ดาว
	vuʔ8va:u2	pok9	fok8fa:u2	fuat8	pha:u5	ฟอง
	-	ɔn3 ɛn3	-	tap8 te3	hyn3 tu1	จู้จี้ (เซ้าซี้)
	-	lo5 li5	-	-	-	รถบรรทุก
	min4tsu4	pha2 sa1	min2ɕu2	min4tok8	man2 tsɔk8	ชนเผ่า (ยืมจีน)
คำหลายพยางค์	-	saʔ7 vat7 saʔ7 di2	-			สวัสดี

	-	sa4 pa4 ta4	-			จิปาถะ
	-	a7 xa7 la8	-			อักขระ
					ta2 ti3 te3	ปี่
					ku2 kuk7 ku2	นกพิราบ

จากตารางข้างต้นอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

1. คำโดดหนึ่งพยางค์สามารถหาคำศัพท์ร่วมเชื้อสายกันได้ครบทั้งห้าภาษา และมีเป็นจำนวนมาก

2. คำสองพยางค์ภาษาปู้อีกับใกล้ชิดกับภาษาจ้วง ในขณะที่ภาษาไตและภาษาอู่เส้อเป็นคำหนึ่งพยางค์ที่มีลักษณะของการตัดพยางค์มาจากคำศัพท์ร่วมเชื้อสายในภาษาปู้อีกับภาษาจ้วง ส่วนภาษาหลินเกาเป็นคำที่ไม่ร่วมเชื้อสายกัน แต่มีลักษณะของการเติมพยางค์หน้าซึ่งก็เป็นลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาแขนงจ้วง-ไต

3. คำที่ภาษาไตเป็นคำสองพยางค์ ไม่มีใช้ในภาษาอื่น จึงพบว่าคำกลุ่มนี้อื่นยืมคำมาจากภาษาจีน ซึ่งอาจเป็นคำสองพยางค์หรือมากกว่าก็เป็นได้

4. คำหลายพยางค์พบในภาษาไต แต่ก็ไม่ใช่คำไทแท้ โดยยืมมาจากภาษาอื่น (เช่น บาลี พม่า) เนื่องจากชาวไตนับถือพุทธศาสนา คำศัพท์เหล่านี้จึงติดมากับบทสวดหรือธรรมะของพุทธศาสนา ส่วนคำหลายพยางค์ในภาษาอู่เส้อเป็นคำเลียนเสียงวัตถุสิ่งของหรือสัตว์ แล้วนำมาตั้งเป็นชื่อเรียก

5.3.2 คำประสม ระบบไวยากรณ์ภาษาจีนวิเคราะห์คำประสมโดยอาศัยความสัมพันธ์ของคำหน้าและคำหลัง เมื่อประสมกันแล้วเกิดเป็นความหมายใหม่หรืออาจจะยังคงหรือใกล้เคียงกับความหมายเดิม จากการนำข้อมูลคำศัพท์มาเปรียบเทียบกันพบว่า คำประสมในภาษาปู้อี ไต จ้วง หลินเกาและอู่เส้อ มีวิธีการประสมคำเหมือนกัน คำที่ใช้เป็นคำเดียวกัน ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นก็มีความหมายเหมือนกัน แบ่งเป็น 5 แบบ ดังนี้[1]

รูปแบบคำประสม	**ภาษาปู้อี**	**ภาษาไต**	**ภาษาจ้วง**	**ภาษาหลินเกา**	**ภาษาอู่เส้อ**
แบบรวมคำ	ka:i1 tsɯ4 ขาย ซื้อ	pi6 lɔŋ4 พี่ น้อง	ta1 na3 ตา หน้า “หน้าตา”	na3 da1 หน้า ตา “หน้าตา”	lu1 wa:i6 ดี เลว “ดีร้าย”

[1] ***แบบรวมคำ*** คือการนำคำโดดสองคำที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน คล้ายกัน เกี่ยวข้องกันหรือตรงข้ามกันมาประกบกัน แต่ละคำมีความเป็นอิสระต่อกัน ไม่ได้มีคำใดทำหน้าที่อย่างใดต่อคำข้างเคียง ความหมายของคำยังเกี่ยวข้องกับคำเดิม ***แบบขยายความ*** คือการวางคำที่ทำหน้าที่ขยายตามหลังคำที่แสดงความหมายหลัก ***แบบประธานกริยา*** คือ คำประสมที่คำหน้าทำหน้าที่เป็นประธาน คำที่ตามมาเป็นภาคแสดงของประธานข้างหน้านั้น ***แบบเสริมความ*** คือ คำประสมที่คำหน้าเป็นคำที่แสดงความหมายหลักส่วนคำที่ตามมาทำหน้าที่เสริมความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นแต่ไม่ใช่การขยายความ ***แบบกริยากรรม*** คือ คำประสมที่คำหน้าเป็นคำกริยาและคำที่ตามมาเป็นกรรมที่รับการกระทำของกริยาที่นำมาข้างหน้านั้น

	“การค้าขาย”	“ญาติพี่น้อง”			
แบบขยายความ	zam4 ta1 น้ำ ตา “น้ำตา”	nam4 ta1 น้ำ ตา “น้ำตา”	ɣam4ta1 น้ำ ตา “น้ำตา”	nam4da1 น้ำ ตา “น้ำตา”	nam3 pja1 น้ำ ตา “น้ำตา”
แบบประธานกริยา	pja3 zai2 ฟ้า ร้อง “ฟ้าร้อง”	fa4 hɔŋ4 ฟ้า ร้อง “ฟ้าร้อง”	pja3ɣai2 ฟ้า ไห้ “ฟ้าร้อง”	loi2 hɔn3 ฟ้าร้อง ตะโกน “ฟ้าร้อง”	lɔŋ2 kɔŋ1 ฟ้าร้อง เสียงดัง “ฟ้าร้อง”
แบบเสริมความ	ɣɯn3 pai1 ขึ้น ไป “ขึ้น”	xɯn3 pai1 ขึ้น ไป “ขึ้น”	hɯn3 pai1 ขึ้น ไป “ขึ้น”	kɘn3 bɔi1 ขึ้น ไป “ขึ้น”	lɔk8 hyn3 ลุก ขึ้น “ลุกขึ้น”
แบบกริยากรรม	zo4 na3 รู้ หน้า “รู้จัก”	hu4 na3 รู้ หน้า “รู้จัก”	ɣo4 na3 รู้ หน้า “รู้จัก”	ŋiap7 da1 ขยิบ ตา “กระพริบตา”	thut7 pi2 ถอด หนัง “ลอกคราบ”

ตารางข้างต้น เหตุที่ไม่ได้นำคำที่มีความหมายเดียวกันมาเทียบกันก็เพราะว่าคำที่มีความหมายเดียวกันในบางภาษาใช้วิธีประสมคำต่างจากภาษาอื่นหรือบางภาษาก็ใช้คำคำอื่นมาประสมกันไม่ได้ใช้คำเดียวกันและวิธีเหมือนกันทั้งห้าภาษาคำที่นำมาใช้อาจจะเป็นคำเฉพาะเผ่าพันธุ์ตนเอง คำศัพท์ร่วมเชื้อสาย หรือคำยืมจากภาษาจีนก็มี

5.3.3 การเติมคำ จากข้อมูลคำศัพท์พบว่าคำศัพท์ภาษาปู้อี ไต จ้วง หลินเกา และอู่เส้อ นอกจากจะมีคำโดด (แบ่งเป็นคำพยางค์เดียว คำสอง

พยางค์ คำหลายพยางค์) และคำประสมแล้วดังที่อธิบายข้างต้นแล้ว ยังมีคำสองพยางค์อีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากการเติมคำ คำที่นำมาเติมนี้บางคำจะแสดงความหมายก็ต่อเมื่อนำมาเติมหน้าคำอื่น บางคำก็นำคำที่มีความหมายในตัวเองมาใช้เพื่อบอกลักษณะร่วมบางอย่าง มีสองแบบคือ คำเติมหน้าและคำเติมหลัง ตัวอย่างคำเติมที่ทั้งห้าภาษามีร่วมกัน มีลักษณะดังนี้

ประเภท	คำ	ภาษา					
		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ	ความหมาย
คำเติมหน้า	lɯʔ “ลูก” ma:k “หมาก”	lɯʔ8 i:t7“องุ่น”	ma:k9 it7“องุ่น”	ma:k7 it7“องุ่น”	mak8 kɔm3 “ส้ม”	lik8 tin1 “นิ้วเท้า”	บอกลักษณะเป็นลูกเรียกชื่อผลไม้
	po “พ่อ”	po6luŋ2 “ลุง”	pɔ6loŋ1 “ลุง”	po6luŋ2 “ลุง”	be2 lau4 “พ่อเฒ่า”	ใช้วิธีเติมหลัง	บอกเพศชาย
คำเติมหลัง	pu “เพศผู้”	kai5 pu4 “ไก่ผู้”	kai5 pu4 “ไก่ผู้”	kai5 ou4 “ไก่ผู้”	ใช้วิธีเติมหน้า	ma3 kɔŋ5 “ม้าตัวผู้”	บอกเพศผู้ใช้กับสัตว์
	me “แม่”	kai5me6 “ไก่แม่”	kai5mɛ6 “ไก่แม่”	kai5me6 “ไก่แม่”	ใช้วิธีเติมหน้า	hwa:i1 ma:i5 “ควายตัวเมีย”	บอกเพศเมีย ใช้กับสัตว์

5.3.4 คำเสริมสร้อย ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของภาษาตระกูลไทคือการมีคำเสริมสร้อย ส่วนที่นำมาเติมเป็นคำเสริมสร้อยนี้ไม่มีความหมายในตัวเอง แต่ใช้เติมหลังคำอื่นเพื่อแสดงภาพพจน์ให้ชัดเจน จากข้อมูลพบว่าภาษาปู้อี ไต จ้วง หลินเกาและอู่เส้อล้วนมีลักษณะการเติมคำเสริมสร้อย โดย

ใช้วิธีเติมคำซ้ำที่ไม่มีความหมายไว้หลังคำหลัก รูปแบบ ABB ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษา ปู้อี	ภาษา ไต	ภาษา จ้วง	ภาษา หลินเกา	ภาษา อู่เส้อ
di*ŋ3* to*ŋ*4 to*ŋ*4 “แดง แป้ดๆ”	dɛ*ŋ*1 vat8 vat8 “แดง แป้ดๆ”		hoŋ2* hiaŋ5 hiaŋ3 “แดงแป้ดๆ”	ŋau1 ŋəm5 ŋəm5 “เหม็น หึ่งๆ”
lap7 lum2 lum2 “ดำมะ เมื่อม”		dam1 da:t7 da:t7 “ดำมะ เมื่อม”	heu1 bat9 bat7’ “เขียวปี๊ดๆ”	lɔi2 ʔja:p7 ʔja:p7 “ ”
ɣa:u1 sa:t8 sa:t8 “ขาวจั๊วะ”	ba:*ŋ1* *jɛʔ*8 *jɛʔ*8 “บาง เฉียบ”		fiak8 hɔt9 hɔt9 “ขาว โพลนๆ”	ŋeŋ1 jɔk8 jɔk8 “สั่นยิกๆ”

5.3.5 คำยืมภาษาจีน

นักจากอดีตที่ชาวไทอาศัยปะปนอยู่กับชาวฮั่น และเหตุที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลจีนในฐานะพลเมืองของประเทศจีน ทำให้มีการใช้คำศัพท์ร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์คำศัพท์ในกลุ่มคำยืมของภาษาปู้อี ภาษาไต และภาษาจ้วงพบลักษณะของคำประเภทที่สัมพันธ์กับภาษาจีน อาจจัดว่าเป็นคำยืมได้ดังนี้ (ที่เรียกว่า“อาจ”เนื่องจากมีคำบางกลุ่มที่น่าสงสัยว่าไม่ได้ยืมแต่เป็นคำที่เคยใช้ร่วมกันแต่อดีต)

1. คำศัพท์ร่วมโบราณ ภาษาจีนเรียกว่า 同源词 **Tóng yuán cí** คือ คำศัพท์ที่พ้องกับภาษาจีนยุคก่อนประวัติศาสตร์หรือสามารถสืบสาวขึ้นไปได้ถึงภาษาจีนโบราณภาษาจีนโบราณ สามารถสืบสาวได้ถึงภาษาจีนโบราณ

2. คำยืมเก่า เป็นคำที่พ้องกับคำโดดพยางค์เดียวในภาษาจีนหรือสามารถสืบสาวได้ถึงภาษาจีนยุคกลางประวัติศาสตร์ ลักษณะเช่นนี้พบได้ในภาษาของชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในประเทศจีน และโดยเฉพาะภาษาตระกูลไท เนื่องจากระบบคำของภาษาไทและภาษาจีนเหมือนกัน ทำให้เกิดการยืมหรือใช้ร่วมกันมาแต่อดีตจำนวนมาก ส่วนมากยืมมาจากภาษาจีนถิ่นที่อาศัยอยู่แวดล้อมใกล้เคียง

3. คำยืมใหม่ คือคำศัพท์ภาษาจีนกลาง หรือภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นที่เป็นคำศัพท์เกี่ยวกับวิทยาการสมัยใหม่ เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การศึกษา สาธารณสุข เป็นต้น

ประเภทคำยืม	ภาษา	ตัวอย่างคำ		
คำศัพท์ร่วมโบราณ	ปู้อี	vi2	ŋan2	tɕim1
	ไต	fai2	ŋɔn2	xam2
	จ้วง	fei2	ŋɔn2	kim1
	หลินเกา	vɔi2	ŋɔn2	kim1
	อู่เส้อ	hwi1	ŋen2	kjam1
	ไทย	ไฟ	เงิน	คำ(ทอง)

ประเภทคำยืม	ภาษา	ตัวอย่างคำ		
	จีน	火 huǒ[1]	银 yín[2]	金 jīn[3]
คำยืมเก่า	ปู้อี	maʔ8	mu2	tsa: ŋ6
	ไต	mək7	mɔ5	tsa꞉ŋ6
	จ้วง	mak8	mu6	ɕa: ŋ6
	หลินเกา	mɔk8	ma4	siaŋ4
	อู่เส้อ	mak8	mɔ6	tsəŋ6
	ไทย	หมึก	โม่	ช่าง
	จีน	墨 mò	磨 mó	匠 jiàng
คำยืมใหม่	ปู้อี	kuŋ3tsa:n6ta:ŋ6	ke4min3	kuŋ5ɳe4
	ไต	koŋ5sa꞉n2-ta꞉ŋ2	kə4min5	koŋ6ne4
	จ้วง	kuŋ5ɕa:n3ta: ŋ3	kə2miŋ3	kuŋ6je2
	หลินเกา	kuŋ2san4daŋ	-	kuŋ3ɳep2
	อู่เส้อ	kɔŋ6 tɕha:n3 tɔŋ3	kjek7 meŋ6	kɔŋ1 nip8

[1] ภาษาจีนสำเนียงทางตอนใต้ เช่น ถิ่นกว่างโจว ถิ่นเค่อเจีย ออกเสียง /h/ เป็น /f/ คำว่า 火 huǒ ออกเสียงว่า /fo2/

[2] เสียงโบราณของคำนี้คือ /ngrin/

[3] ภาษาจีนสำเนียงทางตอนใต้ เช่น กว่างโจวออกเสียงคำนี้ว่า gam1 หมิ่นหนานออกเสียงคำนี้ว่า gim1 ฉาวโจว (แต้จิ๋ว) ออกเสียงว่า gim1

*เชิงอรรถทั้งสามนี้ตรวจสอบข้อมูลเสียงภาษาจีนใน http://cn.voicedic.com/

ประเภทคำยืม	ภาษา	ตัวอย่างคำ		
	ไทย	พรรคคอมมิวนิสต์	ปฏิวัติ	อุตสาหการ
	จีน	共产党 Gòngchǎndǎng	革命 gémìng	工业 gōngyè

5.3.6 ความสัมพันธ์ของภาษาแขนงจ้วง-ไตในประเทศจีนกับภาษาถิ่นไทยในประเทศไทย

หัวข้อนี้อยู่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ แต่ในขณะที่เรียบเรียงเนื้อหาในส่วนการพรรณนาภาษาก็พบว่า มีคำศัพท์กลุ่มหนึ่งที่คล้ายคลึงกันกับภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสานที่ไม่ร่วมเผ่าพันธุ์กับภาษาไทย ผู้วิจัยจึงจะยกตัวอย่างคำศัพท์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหัวข้ออื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

ตัวอย่างคำพ้องภาษาถิ่นไทยกับภาษาแขนงจ้วง-ไต							
ไทย	**เหนือ**	**อีสาน**	**ปู้อี**	**ไต**	**จ้วง**	**หลินเกา**	**อู่เส้อ**
ยี่สิบ	ซาว	ซาว	ŋ̊i6tsip8	sa:u2	ŋ̊ei6 ɕip8	ŋ̊i4 təp8	ŋ̊i6ɛəp8
ทำ	ญะ	เฮ็ด	ko4	het8	hit7	kit7	hɔk8
ถึง	ฮอด	ซอด	taŋ̊2	hɔt8	taŋ̊2	dɔŋ̊1	təu5
กลับ	ปึ๊ก	เมื่อ	ta:u5	pɔk8	mɯ2	ləŋ̊1	m̥a1
จมูก (ดั้ง)	ดัง	ดั่ง	daŋ̊1	húdaŋ̊1	daŋ̊1	lɔŋ̊1	ʔneŋ̊1
บ้าน	เฮือน	เฮียน	za:n2	həŋ2	ɣa:n2	lan2	l̥en1
กัด	ขบ	กัด	ɣap8	xop7	hap8	kap8	ŋ̊ap7
พูด	อู้	เว่า	nau2	va6	nau2	kaŋ3*	kja:ŋ3*
ตรง (ตรงไป)	ซื่อ	สื่อ	tsiau6	sɯ6	so6	təŋ2	sɔ3
เปรี้ยว	ซ่ม	ส่ม	som3	sum3	som3	hua3	sam3
ใคร	ไผ	ไผ	pu4laɯ2	phai1	pou4laɯ2	ləu2na3**	ŋ̊a:u1
หาย	หาย	เสีย	toʔ7	se1	tok7	fai4	ɛɔ3
รอ คอย	ทา	ถ่า	tsa3	tha3	ɛa3	fɔu3	taŋ3
รองเท้า	เกิบ	เกิบ	ɣa:i2	xɛp7	ha:i2	hai2	kjuk7

ตัวอย่างคำพ้องภาษาถิ่นไทยกับภาษาแขนงจ้วง-ไต							
ไทย	**เหนือ**	**อีสาน**	**ปู้อี**	**ไต**	**จ้วง**	**หลินเกา**	**อู่เส้อ**
วิ่ง	แฮ่น	แลน	ja:u6	lɛn6	len6	deu2	pha:u3
โกหก	จุ๊	ตั๋ว	jo6	tsu?7, to?7	lo4, jau6	ke1tsɔŋ1	phin5
นาน	เมิน	โดน	na:i6	ma꞉n5	men6	fɔŋ3	kjeŋ2

จากตารางตัวอย่างคำข้างต้นจะพบร่องรอยความสัมพันธ์ของคำศัพท์ของภาษาแขงจ้วง-ไต 5 ภาษากับภาษาถิ่นตระกูลไทย อย่างคำที่ตรงกับคำภาษาไทยว่า “จมูก” ภาษาอื่นใช้คำว่า “ดั้ง” ขณะที่ในภาษาไทยใช้คำนี้ในความหมายถึงสันจมูก ยังมีคำอื่นอีกอย่างคำว่า บ้าน กัด ตรง เปรี้ยว ก็สอดคล้องกันในกลุ่มภาษาถิ่นตระกูลไทยและภาษาแขนงจ้วง-ไตในประเทศจีนแต่ในภาษาไทยคำอื่น และมีบางคำภาษาไทยก็มีใช้ แต่ใช้ในอีกความหมายหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน หรือใช้เป็นส่วนหนึ่งของคำซ้อน เช่น คอยท่า ขบกัด เสียหาย เป็นต้น

5.4 ระบบไวยากรณ์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เลือกมานี้ เป็นลักษณะที่ปรากฏร่วมในภาษาตระกูลไท โดยพบว่าเป็นลักษณะที่สำคัญที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นรูปแบบไวยากรณ์ของภาษาตระกูลไท ลักษณะทางไวยากรณ์บางอย่างยืมมาจากภาษาจีน ก็จะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากของภาษาตระกูลไทอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามลักษณะทางไวยากรณ์ที่พบในภาษาตระกูลไทพบใหม่คือภาษาหลินเกากับภาษาอู่เส้อ กับภาษาแขนงจ้วง-ไตแต่เดิมคือภาษาปู้อี ไต และจ้วง อธิบายได้สองแบบคือ ลักษณะร่วมและลักษณะเปรียบต่าง ดังต่อไปนี้

5.4.1 ลักษณะร่วม

(1) **โครงสร้างประโยคความเดียว** จากการเปรียบเทียบโครงสร้างประโยคพื้นฐานของทั้งสามภาษาพบว่ามีโครงสร้างอย่างเดียวกันคือ [S.V.O] ดังตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

	S.	V.	O.	**ความหมาย**
ภาษาปู้อี	ku1	kɯn1	ɣau4	ฉันกินข้าว
ภาษาไต	hau2	kin1	xau3	
ภาษาจ้วง	kou1	kɯn1	hau4	
ภาษาหลินเกา	hau2	kɔn1	fia4	
ภาษาอู่เส้อ	ku1	ɕuk7	kəu1	

(2) รูปแบบคำบ่งชี้ รูปแบบและตำแหน่งการวางคำบ่งชี้ในทั้งสามภาษาเหมือนกัน คือ [นาม + คำบ่งชี้] ดังตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

ภาษา	คำนาม	คำบ่งชี้	ความหมาย
ปู้อี	pi1	ni4	ปีนี้
ไต	pi1	niʔ8	
จ้วง	pi1	nei4	
หลินเกา	vɔi2	nɔi4	

ภาษา	คำบ่งชี้	นาม	ความหมาย
รูปแบบการใช้คำบ่งชี้ของภาษาอู่เส้อแตกต่างจากภาษาอื่น คือ ภาษาอู่เส้อ [คำบ่งชี้ + นาม] ซึ่งเป็นรูปแบบของภาษาจีน ดังนี้			
ภาษาหลินเกา	kɔ5 (นี้)	tɕan 6 (ตอน)	ตอนนี้

(3) การแสดงความเป็นเจ้าของ โครงสร้างของคำแสดงความเป็นเจ้าของในทั้งสามภาษามีรูปแบบเหมือนกัน คือ [นามที่ถูกเป็นเจ้าของ + คำแสดงความเป็นจ้าของ (สามารถละได้) + ผู้ที่เป็นเจ้าของ] ดังตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

	นามที่ถูกเป็นเจ้าของ	คำแสดงความเป็นเจ้าของ	ผู้ที่เป็นเจ้าของ	ความหมาย	หมายเหตุ
ภาษาปู้อี	za:n2 (เรือน)	-	ku1	บ้านฉัน	รูปแบบไท
	ni4	ka:i5	ku1	นี่ของฉัน	
ภาษาไต	həŋ2 (เฮือน)	-	hau2	บ้านฉัน	
	niʔ8	xɔŋ1	hau2	นี่ของฉัน	

	นามที่ถูกเป็นเจ้าของ	คำแสดงความเป็นเจ้าของ	ผู้ที่เป็นเจ้าของ	ความหมาย	หมายเหตุ
ภาษาจ้วง	ɣa:n2 (เฮือน)	-	kou1	บ้านฉัน	
	nei4	tu6	kou1	นี่ของฉัน	
	ɣa:n2 (เฮือน)	ti6	kou1	บ้านของฉัน	
ภาษาหลินเกา	mit8 (มีด)		hau2 (ฉัน)	มีดฉัน	
	hau2	kɔ3	mit8	มีดของฉัน	รูปแบบจีน
ภาษาอู่เส้อ	mɔ6 (เขา)	kɔ3	ɭen1 (เรือน)	บ้านของฉัน	
	mɔ6	-	ɭen1	บ้านฉัน	

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ภาษาจ้วงนอกจากจะมีวิธีการแสดงความเป็นเจ้าของในภาษาจ้วงเองแล้ว ยังมีการยืมคำแสดงความเป็นเจ้าของมาจากภาษาจีนด้วย คือคำว่า 的 de ภาษาจ้วงออกเสียงว่า /ti6/ ซึ่งเป็นเสียงภาษาจีนโบราณ ส่วนโครงสร้างของการแสดงความเป็นเจ้าของภาษาปู้อี ภาษาไต และภาษาจ้วงเป็นรูปแบบไท คือ [นามที่ถูกเป็นเจ้าของ + คำแสดงความเป็นจ้าของ (สามารถละได้) + ผู้ที่เป็นเจ้าของ] ส่วนภาษาอู่เส้อเป็นแบบจีน คือ [ผู้ที่เป็นเจ้าของ + คำแสดงความเป็นจ้าของ (สามารถละได้) + นามที่ถูกเป็นเจ้าของ] ขณะที่ภาษาหลินเกามีใช้ทั้งแบบไทและแบบจีนควบคู่กันไป

(4) การขยายความ ภาษาปู้อี ไต จ้วงมีรูปแบบการขยายความเหมือนกัน คือ มีทิศทางจากหน้าไปหลัง [คำหลัก+ส่วนขยายความ]

		คำหลัก	ส่วนขยายความ	ความหมาย	
ภาษาปู้อี	นาม	za:n2 บ้าน	mo5 ใหม่	บ้านใหม่	แบบไท
	กริยา	im5 อิ่ม	la:i1 หลาย	อิ่มมาก	แบบไท
	คุณศัพท์	di1 ดี	la:i1 หลาย	ดีมาก	แบบไท
ภาษาไต	นาม	sɔ3 เสื้อ	dɛŋ1 แดง	เสื้อแดง	แบบไท
	กริยา	xa:n4 คร้าน	phɛu1 เกินไป	เกียจคร้านเหลือเกิน	แบบไท
	คุณศัพท์	kai6 ไกล	phɛu1 เกินไป	ไกลเกินไป	แบบไท
ภาษาจ้วง	นาม	oi3 อ้อย	va:n1 หวาน	อ้อยหวาน	แบบไท
	กริยา	ɣa:i2 เขียน	dei1 ดี	เขียนสวย	แบบไท
	คุณศัพท์	va:n1 หวาน	ɣau6 ɕai4 เหลือเกิน	หวานเหลือเกิน	แบบไท
ภาษาหลินเกา	นาม	lan2 บ้าน	nau4 ใหม่	บ้านใหม่	แบบไท
		lim2 kɔu1 หลินเกา	hin4 อำเภอ	อำเภอหลินเกา	แบบจีน
	กริยา	lai2 lai4 ช้	bɔi1 ไป	ไปอย่างช้า ๆ	แบบจีน

		คำหลัก	ส่วนขยายความ	ความหมาย	
	คุณศัพท์	xɔk8 sɔ3 มาก	ep8 แคบ	แคบมาก	แบบจีน
ภาษาอู่เส้อ	นาม	l̥en1 เรือน	mɔ̥5 ใหม่	บ้านใหม่	แบบไท
		mɔ̥5 ใหม่	l̥en1 เรือน	บ้านใหม่	แบบจีน
	กริยา	pa:i1 ไป	kɔn5 ก่อน	ไปก่อน	แบบไท
		kɔn5 ก่อน	pa:i1 ไป	ไปก่อน	แบบจีน
	คุณศัพท์	sa:ŋ1 สูง	ma:ŋ2 มาก	สูงมาก	แบบไท
		han3 มาก	sa:ŋ1 สูง	สูงมาก	แบบจีน

นอกจากนี้ภาษาปู้อียังมีรูปแบบและคำที่ยืมมาจากภาษาจีน คือ [ส่วนขยายความ (很 hěn “มาก”) + คำหลัก] ขณะที่ภาษาไตสิบสองปันนาก็มีรูปแบบเดียวกันนี้ แต่เป็นคำศัพท์ภาษาไตเองไม่ได้ยืมมาจากภาษาจีนเหมือนอย่างภาษาปู้อี ส่วนภาษาหลินเกาและอู่เส้อมีใช้ทั้งรูปแบบไทและรูปแบบจีน สลับไปมาทั้งสองแบบ ดังนี้

ภาษา	ส่วนขยายความ	คำหลัก	ความหมาย
ภาษาปู้อี	xɯn6 มาก	di1 ดี	ดีมาก
ภาษาไต	tsat8 มาก	hɔn4 ร้อน	ร้อนมาก
ภาษาหลินเกา	xɔk8 sɔ3 มาก	ep8 แคบ	แคบมาก
ภาษาอู่เส้อ	han3 มาก	sa:ŋ 1 สูง	ร้อนมาก

(5) การบอกตำแหน่ง รูปแบบการใช้คำบอกตำแหน่งของภาษาปู้อี ไตและจ้วงเหมือนกัน คือ [คำบอกตำแหน่ง + คำนามบอกสถานที่] ดังนี้

	คำบอกตำแหน่ง	คำนามบอกสถานที่	**ความหมาย**	
ภาษาปู้อี	daɯ1 ใน	za:n2 เรือน	ในบ้าน	แบบไท
ภาษาไต	nai2 ใน	hɔn2 เฮือน	ในบ้าน	แบบไท
ภาษาจ้วง	daɯ1 ใน	ɣa:n2 เฮือน	ในบ้าน	แบบไท
ภาษาหลินเกา	zuŋ1’ บน	sɐŋ1’ ภูเขา	บนภูเขา	แบบไท
ภาษาอู่เส้อ	na2 นา	la:u1 ใน	ในนา	แบบจีน

จากตารางข้างต้นจะเห็นลักษณะเด่นของภาษาอู่เส้อที่ใช้คำศัพท์เฉพาะเผ่าพันธุ์ แต่โครงสร้างเป็นแบบภาษาจีน ขณะที่ภาษาอื่นเป็นแบบภาษาไททั้งหมด

5.4.2 ลักษณะเปรียบต่าง

(1) โครงสร้างประโยคเปรียบเทียบ ภาษาไตกับภาษาจ้วงมีโครงสร้างประโยคเปรียบเทียบเหมือนกัน คือ [A + เรื่องที่เปรียบ + คำแสดงการเปรียบเทียบ(กว่า) + B] ดังข้อมูลต่อไปนี้

	A	**เรื่องที่เปรียบ**	**คำแสดงการเปรียบเทียบ (กว่า)**	B	**ความหมาย**	
ภาษาไต	hau2 เฮา	suŋ1 สูง	lə1 เหนือ	mɯŋ2 มึง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบไท
ภาษาจ้วง	kou1 กู	sa:ŋ1 สูง	kva5 กว่า	min2 มึง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบไท

ภาษาหลินเกา	hau2 เฮา	haŋ1 สูง	kua3 กว่า	mɔ2 มึง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบไท
ภาษาอู่เส้อ	ku1 กู	sa:ŋ1 สูง	fa:i3 กว่า	ŋ̩2 มึง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบไท

แต่ภาษาปู้อีเป็นโครงสร้างเหมือนกับภาษาจีน คือ [A + คำแสดงการเปรียบเทียบ (比 bǐ) + B + เรื่องที่เปรียบ] คำแสดงการเปรียบเทียบก็เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีน ขณะที่ภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อมีใช้ทั้งแบบไทและแบบจีน ดังข้อมูลต่อไปนี้

	A	**คำแสดงการเปรียบเทียบ (กว่า)**	B	**เรื่องที่เปรียบ**	**ความหมาย**	
ภาษาปู้อี	ku1 กู	pi6 กว่า	mɯŋ2 มึง	sa:ŋ1 สูง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบจีน
ภาษาหลินเกา	hau2 เฮา	bi4 กว่า	mɔ2 มึง	haŋ1 สูง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบจีน
ภาษาอู่เส้อ	ku1 กู	pi3 กว่า	ŋ̩2 มึง	sa:ŋ1 สูง	ฉันสูงกว่าเธอ	แบบจีน

(2) การใช้คำลักษณนาม โครงสร้างคำลักษณนามภาษาปู้อีกับภาษาจ้วงเหมือนกัน และเป็นรูปแบบเหมือนกับภาษาจีน คือ [จำนวน + ลักษณนาม + นาม] ดังข้อมูลต่อไปนี้

	จำนวน	**ลักษณนาม**	**นาม**	**ความหมาย**	
ภาษาปู้อี	tsip8 สิบ	tu5 ตัว	kai3 ไก่	ไก่สิบตัว	แบบจีน

ภาษาจ้วง	ɕip8 สิบ	tu2 ตัว	kai5 ไก่	ไก่สิบตัว	แบบจีน
ภาษาหลินเกา	it7 เอ็ด	bun3 เล่ม	sek7 หนังสือ	หนังสือหนึ่งเล่ม	แบบจีน
ภาษาอู่เส้อ	**sɔŋ1 สอง**	**tɕɔ2** ตัว	**ka:i5** ไก่	ไก่สองตัว	แบบจีน

แต่ภาษาไตและภาษาอู่เส้อต่างจากภาษาข้างต้น คือ [นาม +จำนวน + ลักษณนาม] ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกันกับภาษาไทย ส่วนภาษาหลินเกามีใช้ทั้งรูปแบบไทและรูปแบบจีน ดังข้อมูลต่อไปนี้

	นาม	**จำนวน**	**ลักษณนาม**	**ความหมาย**	
ภาษาไต	kai5 ไก่	sip7 สิบ	to1 ตัว	ไก่สิบตัว	แบบไท
ภาษาหลินเกา	nok8 นก	tam6 สาม	hu2 cl.	นกสามตัว	แบบไท

6.บทสรุป ในหัวข้อสุดท้ายนี้เป็นการสรุปภาพรวมเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของภาษาในแขนงจ้วง-ไต ในประเทศจีน สี่ประเด็น ได้แก่ 1.สรุปเรื่องการจัดแบ่งตระกูลภาษา 2.สรุปเรื่องระบบเสียง 3.สรุปเรื่องระบบคำและระบบไวยากรณ์ และ 4.สรุปความสัมพันธ์

6.1 สรุปเรื่องการจัดแบ่งตระกูลภาษา

การจัดแบ่งตระกูลภาษาของนักวิชาการจีน จัดภาษาปู้อี ภาษาไต และภาษาจ้วง เป็นสมาชิกในตระกูลภาษาใหญ่ จีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต เมื่อมีการค้นพบภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อ มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางภาษาแล้ว จึงได้จัดเข้าเป็นสมาชิกใหม่ในแขนงจ้วง-ไต หัวข้อนี้เป็นการสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการจัดแบ่งตระกูลภาษา ชื่อเรียก ถิ่นที่อยู่ ภาษาถิ่น และจำนวนประชากร ดังนี้

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
ชื่อเรียก	ทางการจีน	ปู้อี (布依族 Bùyī Zú)	ไต่ (傣族 Dǎizú)	จ้วง (僮族 Zhuàng Zú)	หลินเกา (临高 Língāo)	五色 Wǔsè
	เรียกตนเอง	อักษรปู้อี : Buxqyaix, ปู้อี (布依 Bùyī) ปู้หย่าอี (布雅伊 Bùyǎyī) ปู้จ้ง (布仲 Bùzhòng) ปู้หราว (布饶 Bùráo) ปู้ม่าน(布曼 Bùmàn)	ไต่เล่อ หรือไตลื้อ(傣仂 Dǎilè) ไต่หย่า (傣雅 Dǎiyǎ) ไตเหนือ หรือไต่น่า(傣那 Dǎinà) ไต่เปิง(傣绷 Dǎibēng)	อักษรจ้วง : Bouxcuengh **โป้วจุง** /pou4 tsu:ŋ6/ หรือ /pou4 ɕuŋ6/ (อักษรจีนเขียนว่า 布壮 Bù Zhuàng) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงในพื้นที่ภาคกลางภาคตะวันตก	/ʔaŋ3 vo3/ หรือ /ʔaŋ3 kaŋ3 vo3/ ความหมายคือ /ʔaŋ3/ “คำนำหน้าเรียกชื่อคน” /kaŋ3/ “พูด” /vo3/ “ถิ่น”	/e55 hwen51/ แปลความหมายตรงตัวว่า “เอ๊ – คน (คนเอ๊)” /kja: ŋ55 e55 kɔ55/ แปลความหมายตรงตัวว่า “พูด-เอ๊-ภาษา

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				และภาคเหนือของมณฑลกว่างซี **ปู้ย่าย** /pu4 jai4/ (อักษรจีนเขียนว่า 布依 BùYī) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงบางส่วนในพื้นที่ภาคเหนือภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลกว่างซี		(คนพูดภาษาเอ๊)”

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				และบริเวณตอนเหนือของเขตปกครองตนเองชาวจ้วงชาวแม้วเมืองเหวินซาน มณฑล ยูนนาน ซึ่งคำเรียกชื่อนี้เป็นชื่อเดียวกันกับชื่อที่ชาวปู้อีเรียกตัวเอง **ปู้หน่ง** /pu4 noŋ2/ (อักษรจีนเขียนว่า 布		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				依 Bùnóng) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงบางส่วนในพื้นที่ภาคตะวันตกของมณฑลกว่างซีและบริเวณตอนใต้ของเขตปกครองตนเองชาวจ้วง ชาวเหมียวเมืองเหวินซานมณฑลยูนนาน		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				บูต่าย /bu6 dai2/ (อักษรจีนเขียนว่า 布岱 **Bùdài**) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงบริเวณอำเภอคายหย่วน(开远 **Kāi yuǎn**) อำเภอหมาลี่ (麻栗 **Má lì**) อำเภอเหวินซาน (文山		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				Wénshān) ของมณฑลยูนนาน มีชาวจ้วงบริเวณบ้านจินหลง(金 龙 Jīnlóng) อำเภอหลงโจว (龙 州 Lóng zhōu) มณฑลกว่างซี เรียกตนเอง คล้ายกันว่า โพถ่าย /pho6 thai2/		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				ปู้โต๊ /pu4 to3/ (อักษรจีนเขียนว่า 布土 Bùtǔ) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงบริเวณเมืองโย่วเจียง(右江 Yòu jiāng) มณฑลกว่างซี ในขณะที่อีกฝั่งคือชาวจ้วงบริเวณเมืองจั่วเจียง มณฑล		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				กว่างซี เรียกตนเองว่า กิ่นโท้ /kɯn2 tho3/ คำว่า /kɯn2/ ในที่นี้แปลว่า “คน” **โป้วหม่าน** /pou4 mɑ:n2/ (อักษรจีนเขียนว่า 布曼 Bùmàn) เป็นชื่อเรียกตนเอง		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				ของชาวจ้วงบริเวณเมืองเหอฉือ(河池 Héchí) มณฑลกว่างซี **โป้วบ๊าน /pou4 ba:n3/** (อักษรจีนเขียนว่า 布斑 Bùbān) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงบริเวณเมือง		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				อู่หมิง (武鸣 Wǔ míng) มณฑลกว่างซี **โป้วหล่าว** /pou4 lau2/ (อักษรจีนเขียนว่า 布佬 Bù lǎo) เป็นชื่อเรียกตนเองของชาวจ้วงบริเวณเมืองเฟิ่งซาน(凤山 Fèng shān) มณฑลกว่างซี		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				นอกจากนี้ยังมีชื่อเรียกที่ชาวจ้วงถิ่นต่างๆ เรียกตัวเองอีกหลายชื่อ เช่น ปู้ย่าง (布样 Bùyàn g) ปู้เยว่(布越 Bùyuè) ปู้น่า(布那 Bùnà) หนงอาน(侬安 Nón g'ān) ปู้เพียน (布偏		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				Bùpiān) ถูหล่าว(土佬 Tǔlǎo) เกาหลาน(高栏 Gāo lán) ปู้หมิ่น(布敏 Bùmǐn) ปู้หลง(布陇 Bùlǒng) ปู้ตง(布东 Bùdōng) เป็นต้น		
	ผู้อื่นเรียก	Bouyei, Puyi, Buyei,Buyi	Dai,Tai (เอกสารภาษาอังกฤษ)		นักภาษาศาสตร์ตะวันตกเรียกชื่อภาษานี้	ชาวฮั่นที่อยู่แวดล้อมพูดภาษาจีนถิ่นกู

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		(เอกสาร ภาษาอังกฤษ)			หลายชื่อ เช่น Loi, Be, Limko, Limko Loi ชาวฮั่นมีคำเรียกชาว /ŋa:u1 fɔn1/ ว่า “หลีแก่” (熟黎 Shú lí) ชาวฮั่นพื้นถิ่น (แคะ) บ้างก็เรียกว่า /loi kua?/ “พวกหลี” หรือไม่ก็	ไกว่ฮว่า (土拐话 Tǔguǎi huà) เรียกพวกนี้ว่า /e55 ɐu55/ “อ้ายหล่าว” (欸佬 Āi Lǎo) และเรียกภาษาของชาวอู่เส้อว่า /ŋu55 ɕek54 wa24/ แปลความหมายตรงตัวว่า “ห้า สี

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
					เรียกว่า /loi naŋ/ “คนหลี” ภาษาจีนแคะเรียกว่า Be	ภาษา (ภาษาห้าสี)”
	ชื่อในยุคโบราณ	บันทึกสมัยโบราณของจีนมีคำเรียกชนกลุ่มนี้หลายชื่อ เช่น เหลียว (僚 Liáo) หมาน(蛮 Mán) จ่งเจีย (仲家 Zhòngjiā) หลี่เหลียว(俚 僚 Lǐ Liáo) หมาน	ในสมัยฮั่นและจิ้น เรียกว่าเตียนเยว่ (滇越 Diānyuè) ต่าน (掸 Dǎn) ซ่าน (擅 Shàn) เหลียว (僚	สมัยโจว ชื่อเหลียว (僚 Liáo) หลี่ (俚 Lǐ) เหนียวหู่ (鸟浒 Niǎohǔ) ในสมัยฮั่นและสมัยถัง กลุ่มชนชื่อถง (僮 Tóng) ถู่ (土 Tǔ)	ชาวหลินเกาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ปัจจุบันนี้มาก่อนหน้า 110 ปี ก่อนคริสตกาลแล้ว แต่บันทึกหรือพงศาวดาร	ไม่มีข้อมูล

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		เหลียว (蛮僚 Mán Liáo) อี๋เหลียว(夷僚 Yí Liáo) สมัยเว่ยจิ้นหนานเป่ย (魏晋南北 Wèi Jìn Nán Běi) ถึงสมัยถัง รวมชาวปู้อีและชาวจ้วงเป็นกลุ่มเดียวกัน เรียกชื่อว่าหลี่เหลียว (俚僚 Lǐ Liáo) หมานเหลียว(蛮僚	Liáo) และจิวเหลียว (鸠僚 Jiūliáo) ในสมัยถังและซ่งเรียกว่าจินฉื่อ (金齿 Jīnchǐ) เฮยฉื่อ (黑齿 Hēi chǐ) หมางหมาน (茫蛮 Mán gmán) ป๋าย	ในสมัยซ่งก่อนที่ราชวงศ์ฉินจะเรืองอำนาจเข้าปกครองหลิ่งหนาน (岭南 Lǐngnán) มีกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ที่หลิ่งหนานอยู่ก่อนแล้ว (ปัจจุบันคือมณฑลกว่างตงและกว่างซี) ชน	โบราณไม่มีกล่าวถึงชาวหลินเกาว่าอพยพมาจากที่ใด เมื่อใด	

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		Mán Liáo) และอี๋เหลียว(夷僚 Yí Liáo) หลังยุคห้าราชวงศ์ (五代 Wǔdài) เรียกชาวปู้อีว่า จ้งเจีย (仲家 Zhòng jiā) ในสมัยซ่งเรียกชาวจ้วงว่า “จ้วง” (僮 Zhuàng)	อี(白衣 Bái yī) ชื่อป๋ายอีนี้บางตำราเขียนด้วยตัวอักษรต่างๆกันออกเสียงต่างกันเล็กน้อย เช่น ป๋ายอี๋(百夷 Bǎiyí) ป๋ายอี๋ (白夷 Bái yí) โป๋อี๋ (伯夷 Bóyí)	กลุ่มนี้เป็นชนกลุ่มย่อยในกลุ่มชนร้อยเผ่าสองกลุ่ม คือ ซีหว่าและลั่วเยว่		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
			จนถึงสมัยราชวงศ์ชิง เรียกชนกลุ่มนี้ว่า ป่ายอี๋(摆夷 Bǎiyí)			
ข้อมูลประวัติศาสตร์	ชื่อบรรพบุรุษ	ชนร้อยเผ่า ชื่อป่ายเยว่(百越 Bǎiyuè) ป่ายผู(百濮 Bǎipú) เย่หลาง(夜郎 Yèláng)	ชนร้อยเผ่า ชื่อ ป่ายเยว่(百越 Bǎiyuè) เหลียว (僚 Liáo)	ชนร้อยเผ่า ชื่อป่ายเยว่(百越 Bǎiyuè) ในสมัยโบราณ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มชนชื่อ ซีโอว (西瓯 Xī'ōu)	ชนร้อยเผ่า ชื่อป่ายเยว่(百越 Bǎiyuè) สาขาซีโอว (西瓯 Xi'ōu) และลั่วเยว่ (骆越 Luòyuè)	ชนกลุ่มน้อยชาว “เหลียว” (僚 Liáo) กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในพื้นที่มณฑลกว่างซี

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				และลั่วเยว่ (骆越 Luòyuè)		
ถิ่นที่อยู่	มณฑล กุ้ยโจว	เขตปกครองตนเองเฉียนหนาน (黔南 Qiánnán) เฉียนซีหนาน (黔西南 Qiánxīnán) เผ่าปู้อีและเผ่าเหมียว (布依族苗族自治州 Bùyī Zú Miáo Zú zìzhìzhōu) ในเขตเมือง		อาศัยอยู่กระจัดกระจาย		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		อานซุ่น(安顺 Ānshùn) และเมืองกุ้ยหยาง(贵阳 Guìyáng)				
	มณฑลยูนนาน	เขตปกครองตนเองเฉียนตงหนาน เผ่าเหมียวและเผ่าต้ง (黔东南苗族侗族自治州 Qiándōngnán Miáo Zú Dòng Zú zìzhìzhōu) อำเภอถงเหริน (	เขตปกครองตนเองเผ่าไตสิบสองปันนา (西双版纳 Xīshuāngbǎnnà) เขตปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าจิ่งโพ(景颇族自治区	เขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงและเผ่าเหมียวมณฑลยูนนาน		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		铜仁 Tóngrén) ของเมืองจุนอี้ (遵义市 Zūnyì) อำเภอปี้เจี๋ย (毕节 Bìjié) ของเมืองลิ่วผานสุ่ย (六盘水 Liùpánshuǐ) และเมืองหลัวผิง (罗平 Luópíng)	Jǐngpō Zú zìzhìqū) เมืองเต๋อหง(德宏 Déhóng) อำเภอปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าว้า (傣族佤族自治县 Dǎi Zú Wǎ Zú zìzhìxiàn) เมืองเกิ๋งหม่า(			

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
			耿马 Gěng mǎ) อำเภอปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าลาหู่ (傣族拉祜族自治县 Dǎi Zú Lāhù Zú zìzhìxiàn) เมืองเมิ่งเหลียน(孟连 Mènglián) และมีกระจัด			

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
			กระจายอยู่ตามเมืองอื่นๆ อีกกว่า 30 เมือง เช่น ซินผิง(新平 Xīnpíng) หยวนเจียง(元江 Yuánjiāng) จินผิง (金平 Jīnpíng)			
	มณฑลเสฉวน	เมืองหนิงหนาน (宁南 Níngnán)		อาศัยอยู่กระจัดกระจาย		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		และเมืองฮุ่ยหลี่ (会理 Huìlǐ)				
	มณฑลกว่างซี			เขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงมณฑลกว่างซี		ชุมชนหย่งเล่อ (永乐 Yǒnglè) และชุมชนซีโม่ (西莫 Xīmò) ในพื้นที่อำเภอปกครองตนเองชาวเหมียวอำเภอหรงสุ่ยมณฑลกว่างซี (

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
						广西融水苗族自治县永乐乡 Guǎngxī Róngshuǐ Miáozú zìzhìxiàn Yǒnglè xiāng)
	มณฑลกว่างตง			อำเภอปกครองตนเองชาวเหยาชาวจ้วงเหลียนชาน		
	มณฑลหูหนาน			อาศัยอยู่กระจัดกระจาย		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
	มณฑลห่ายหนาน				มีพื้นที่อาศัยครอบคลุมพื้นที่ของมณฑลห่ายหนานรวม 5 อำเภอ คือ อำเภอหลินเกาทั้งหมด และบางส่วนของอำเภอตานเซี่ยน อำเภอเฉิงม่าย อำเภอโฉยงซาน และปริมณฑลของ	

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
					เมืองไหโข่ว (海口 Hǎikǒu)	
ภาษาถิ่น		ใช้เกณฑ์เรื่องเสียงปฏิภาค และวงคำศัพท์ แบ่งเป็น 3 สำเนียงภาษาถิ่น ได้แก่ 1.ภาษาถิ่นเฉียนหนาน (黔南 qiánnán) 2.ภาษาถิ่นเฉียนจง (黔中 qián zhōng)	ใช้เกณฑ์ภูมิศาสตร์แบ่งเป็น 4 สำเนียงภาษาถิ่น ได้แก่ 1. ถิ่นเต๋อหง (德宏傣语 Déhóng Dǎiyǔ) 2. ถิ่นสิบสองปันนา (西双版纳傣语	ใช้เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ประกอบกับเกณฑ์ทางภาษาแบ่งภาษาจ้วงออกเป็นสองถิ่น คือ ภาษาจ้วงเหนือกับภาษาจ้วงใต้ แล้วในแต่ละภาษาถิ่น มี	ภาษาหลินเกาที่อำเภอหลินเกาและเฉิงม่าย พบว่ามีความสัมพันธ์กันใกล้ชิด จึงจัดเป็นภาษาถิ่นหนึ่งเรียกชื่อว่า “ถิ่นหลินเกา” และอีกถิ่นหนึ่งคือภาษาหลินเกาที่อำเภอโฉ	ไม่มี แต่นักภาษาศาสตร์จีนมีแนวโน้มว่าควรจัดภาษาอู่เส้อให้เป็นภาษาถิ่นหนึ่งของภาษาจ้วง จากเดิมที่ภาษาจ้วงแบ่งเป็นภาษาจ้วงเหนือ ภาษาจ้วงใต้ ภาษาอู่เส้อ

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
		3.ภาษาถิ่นเฉียนซี (黔西qiánxī)	Xīshuāng bǎnnà Dǎiyǔ) 3. ถิ่นหงจิน (红金傣语 Hóngjīn Dǎiyǔ) 4. ถิ่นจินผิง (金平傣语 Jīnpíng Dǎiyǔ)	ภาษาถิ่นย่อยดังนี้ **1.ภาษาจ้วงเหนือ** มี 7 ถิ่นย่อย ได้แก่ กุ้ยเป่ย(桂北 Guì běi) หลิ่วเจียง (柳江 Liǔjiāng) หงสุ่ยเหอ(红水河 Hóng shuǐ hé) ยงเป่ย(邕北 Yōng běi) โย่วเจียง(右江	ยงชาน พบว่ามีระบบเสียงไวยากรณ์ที่แตกต่างจากสองถิ่นข้างต้น จึงแยกออกมาเป็นภาษาถิ่นอีกถิ่นหนึ่ง เรียกชื่อว่า “ถิ่นโฉยงชาน”	นับเป็นภาษาจ้วงถิ่นที่สามชื่อว่า ภาษาจ้วงถิ่นอู่เส้อ

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				Yòujiāng) กุ้ยเปียน(桂边 Guì biān) ชิวเป่ย(邱北 Qiū běi) **2.ภาษาจ้วงใต้** มี 5 ถิ่นย่อย ได้แก่ ยงหนาน(邕南 Yōng nán) จั่วเจียง (左 Zuǒ jiāng) เต๋อจิ้ง(德靖 Déjìng) เยี่ยนกว่าง (砚广		

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาจ้วง-ไต		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
				Yàn guǎng) เหวินหมา(文麻 Wén má)		
จำนวนประชากร	สำมะโนประชากรปี 2010[1]	2,870,034 คน	1,261,311 คน	16,926,381 คน	725,100 คน	8,869 คน

[1] ข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักงานสำมะโนประชากรแห่งชาติครั้งที่ 6 สำนักนายกรัฐมนตรีจีน 国务院第六次全国人口普查办公室 Guówùyuàn dì liù cì quánguó rénkǒu pǔchá bàngōngshì เข้าถึงได้ทาง http://www.stats.gov.cn/ztjc/zdtjgz/zgrkpc/dlcrkpc/dcrkpcyw/201104/t20110428_69407.htm ประกาศ ณ วันที่ 28 เมษายน 2011 สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559

จากข้อมูลสรุปข้างต้นจะเห็นว่า ชาวปู้อี ชาวไต ชาวจ้วง ชาวหลินเกาและชาวอู่เส้อมีประวัติความเป็นมาร่วมกัน คือ เป็นสมาชิกในกลุ่มชนร้อยเผ่าที่ชื่อ ป่ายเยว่ ชนร้อยเผ่า ชื่อ ป่ายเยว่(百越 Bǎiyuè) สาขาซีโอว (西瓯 Xi'ōu) และลั่วเยว่ (骆越 Luòyuè) โดยทั้งหมดมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มชนชื่อ “เหลียว” แต่เมื่อพิจารณาชื่อที่แต่ละชนเผ่าเรียกตนเองจะพบว่าชาวปู้อีมีความใกล้ชิดกับชาวจ้วงมากกว่าชาวไตคือ ทั้งสองชนเผ่ามีคำนำหน้าว่า “ผู้” ที่แปลว่า “คน” เหมือนกัน ทั้งยังมีชื่อเรียกที่พ้องแบบสลับกันด้วย กล่าวคือ ชาวปู้อีบางถิ่นเรียกตัวเองว่า “ปู้จ้ง” (คนจ้วง) ขณะที่ชาวจ้วงบางถิ่นก็เรียกตัวเองว่า “ปู้ย่าย” (คนอี) และยังมีคำที่ทั้งสองชนเผ่าเรียกตัวเองเหมือนกันอีกด้วย คือ “ปู้หม่าน หรือ ปู้ม่าน” ในส่วนของภาษาพบใหม่ ชาวหลินเกามีคำเรียกตนเองขึ้นต้วยคำว่า /ʔaŋ3/ เป็นนำหน้าเรียกชื่อคนคล้ายกับที่ชาวปู้อี ชาวไต ชาวจ้งมีคำว่า “ผู้” นำหน้า ส่วนภาษาอู่เส้อก็มีคำนำหน้าเรียกตนเองว่า “อ้าย” เช่นเดียวกัน

ในด้านการตั้งถิ่นฐานของชาวจ้วงกระจายเป็นบริเวณกว้าง ทำให้ครอบคลุมถิ่นที่อยู่ของชาวปู้อีทั้งหมด นั่นก็หมายความว่า ชาวปู้อีกับชาวจ้วงอาศัยอยู่ร่วมกันและใกล้ชิดกัน ขณะที่ชาวไตมีถิ่นฐานที่อยู่ใกล้ชิดกับชาวปู้อีและชาวจ้วงเฉพาะที่มณฑลยูนนานเท่านั้น ถิ่นฐานของชาวหลินเกาแยกตัวออกจากกลุ่มชนที่พูดภาษาแขนงเดียวกันทั้งหมด คือ อพยพไปตั้งถิ่นฐานบนเกาะห่ายหนาน ส่วนชาวอู่เส้อมีถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่มณฑลกว่างซี จึงมีความใกล้ชิดกับชาวจ้วงถึงขั้นที่นักภาษาศาสตร์มีแนวคิดจัดภาษาอู่เส้อให้เป็นภาษาถิ่นย่อยหนึ่งของภาษาจ้วง เรียกชื่อว่าภาษาจ้วงถิ่นอู่เส้อ

ในด้านจำนวนประชากรจะเห็นว่าชาวจ้วงมีจำนวนประชากรมากที่สุดนับเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนประชากรอาศัยครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างมาก รองลงมาคือชาวปู้อี ชาวไต ชาวหลินเกา และชาวอู่เส้อมีจำนวนประชากรน้อยกว่ากลุ่มอื่นมาก เนื่องจากชาวจ้วงมีจำนวนประชากรมาก ตั้งถิ่นฐานกระจายเป็นบริเวณกว้าง อาศัยเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ ภาษาจ้วงมีภาษาถิ่นสองถิ่นคือ ภาษาจ้วงเหนือและภาษาจ้วงใต้ ภาษาปู้อีมีภาษาถิ่นสามถิ่น คือ ภาษาถิ่นเฉียนหนาน ภาษาถิ่นเฉียนจง และภาษาถิ่นเฉียนซี ส่วน

ภาษาไตมีสี่ถิ่นย่อย คือ ถิ่น เต๋อหง ถิ่นสิบสองปันนา ถิ่นหงจิน และถิ่นจินผิง ภาษาหลินเกามีสองถิ่นคือ ถิ่นหลินเกาและถิ่นโฉยงซาน ส่วนภาษาอู่เส้อไม่มีภาษาถิ่น แต่มีแนวโน้มถูกจัดเข้าเป็นภาษาถิ่นของภาษาจ้วง

6.2 สรุปเรื่องระบบเสียง

ภาษา	พยัญชนะ			สระ		สระประสม		หางสระ		วรรณยุกต์		โครงสร้างพยางค์
	ต้น	ควบกล้ำ (พยัญชนะเปลี่ยนเสียง)		เดี่ยว	ยาว	สองเสียง	สามเสียง	นาสิก	เสียงกัก	สระเปิด	สระปิด	
		-j	-w									
ปู้อี	23	2	2	7	มี	13	2 /uai,iau/	/m,n,ŋ/	/p,t,ʔ/	6	4	/+c+v±v±v ±c/
ไต	19	-	2	9	มี	15	-	/m,n,ŋ/	/p,t,k,ʔ/	6	4	/+c+v±v±c/
จ้วง	18	3	2 (-v)	6	มี	12	-	/m,n, ŋ/	/p,t,k/	6	4	/+c+v±v±c/
หลินเกา (L.)	17	-	-	7	ไม่มี	13	2 /uai,iau/	/m,n, ŋ/	/ p, t, k, ʔ/	4	2	/+C+V±V±V±C+T/

ภาษา	พยัญชนะ			สระ		สระประสม		หางสระ		วรรณยุกต์		โครงสร้างพยางค์
	ต้น	ควบกล้ำ (พยัญชนะเปลี่ยนเสียง)		เดี่ยว	ยาว	สองเสียง	สามเสียง	นาสิก	เสียงกัก	สระเปิด	สระปิด	
หลินเกา (Q.)	18	-	-	9	ไม่มี	15	2 /uai,iau/	/m,n, ŋ/	/ p, t, k/	7	6	/+C+V±V±V±C+T/
อู่เส้อ	33	15	7	7	มีเฉพาะสระ /a/ เมื่อเกิดเป็นสระประสมหน้าสระตัวอื่น	11	-	/m,n, ŋ/	/ p, t, k/	5	2	/$^{\pm C}$ +C$^{\pm C}$ ±V ±V ±C +T/

คำอธิบาย (ภาษาจ้วง-ไตเดิม ได้แก่ภาษาปูอี ภาษาไต และภาษาจ้วง ภาษาพบใหม่คือ ภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อ)

1. ภาษาจ้วง-ไตเดิม ภาษาปู้อีมีจำนวนเสียงพยัญชนะมากที่สุด คือ 23 เสียง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาพบใหม่จะเห็นว่า ภาษาอู่เส้อมีมากที่สุด คือ 33 เสียง
2. ภาษาจ้วง-ไตเดิมทั้งสามภาษามีพยัญชนะควบกล้ำที่เรียกว่า “พยัญชนะเปลี่ยนเสียง” สองแบบคือ พยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดาน/-j/ กับพยัญชนะเปลี่ยนเป็นรีมฝีปาก /-w/ โดยที่ทั้งสามภาษามีพยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก /-w/ จำนวน 2 เสียงเหมือนกัน ส่วนภาษาพบใหม่จะเห็นว่าภาษาหลินเกาไม่มีพยัญชนะเปลี่ยนเสียง แต่ภาษาอู่เส้อมีพยัญชนะเปลี่ยนเสียงมากกว่าทุกภาษา คือ /-j/ จำนวน 15 เสียง และ /-w/ จำนวน 7 เสียงตามลำดับ ภาษาจ้วง-ไตเดิมทั้งสามภาษามีการเปรียบต่างของสระสั้น-ยาว แต่จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเป็นสระประสม แต่สระเดี่ยวไม่มีการเปรียบต่างของความสั้นยาว ภาษาพบใหม่ภาษาหลินเกาไม่มีการเปรียบต่าง ส่วนภาษาอู่เส้อมีเฉพาะสระ /a/ เมื่อเกิดเป็นสระประสมหน้าสระตัวอื่น
3. ภาษาจ้วง-ไตเดิมมีเพียงภาษาปู้อีที่มีสระประสมสามเสียง ขณะที่ภาษาอื่นไม่มี ส่วนภาษาพบใหม่มีสระประสมสามเสียงในภาษาหลินเกา แต่ภาษาอู่เส้อไม่มี
4. ทุกภาษามีหางสระนาสิก (พยัญชนะท้ายนาสิก) เหมือนกัน คือ /m,n,ŋ/
5. หางสระเสียงกักในภาษาจ้วง-ไต มีสี่เสียง คือ /p,t,k,ʔ/ โดยที่ภาษาไตกับภาหลินเกามีครบทั้งสี่เสียง ภาษาจ้วงกับภาษาอู่เส้อมีสามเสียง คือ /p,t,k/ ภาษาปู้อีไม่มีหางสระ /-k/ ภาษาจ้วงไม่มีหางสระ /ʔ/
6. ภาษาจ้วง-ไตเดิมทั้งสามภาษามีจำนวนระดับเสียง

วรรณยุกต์เท่ากัน คือ เสียงวรรณยุกต์สระเปิด 6 เสียง และวรรณยุกต์สระปิด 4 เสียง แต่ระดับการหักเหของเสียงวรรณยุต์ในแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน ส่วนภาษาพบใหม่มีจำนวนเสียงวรรณยุกต์ทั้งวรรณยุกต์สระเปิดและวรรณยุกต์สระปิดน้อยกว่าภาษาจ้วง-ไตเดิม

7. โครงสร้างพยางค์ภาษาไตและภาษาจ้วงเหมือนกัน คือ /+c+v±v±c/ แต่ภาษาปู้อีมีสระประสมสามเสียง ทำให้โครงสร้างพยางค์ต่างจากภาษาอื่น คือ /+c+v±v±v ±c/ ภาษาหลินเกามีโครงสร้างพยางค์เหมือนภาษาปู้อี ส่วนภาษาอู่เส้อเนื่องจากมีพยัญชนะเสียงกักนำพยัญชนะอื่น /ʔ-/ ทำให้โครงสร้างพยางค์ซับซ้อนกว่าทุกภาษา

6.3 สรุปเรื่องระบบคำและไวยากรณ์

จากการเปรียบเทียบระบบคำและระบบไวยากรณ์ของภาษาจ้วง-ไตเดิม คือ ภาษาปู้อี ไตและจ้วง กับภาษาพบใหม่ คือ ภาษาหลินเกาและภาษาอู่เส้อ พบลักษณะร่วมและลักษณะเปรียบต่าง ซึ่งจะได้แสดงในตารางสรุปต่อไปนี้

ภาษา		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
ระบบคำ						
คำโดด	หนึ่งพยางค์	มี	มี	มี	มี	มี
	สองพยางค์	คำพยัญชนะต้นคู่หรือสระคู่	คำพยัญชนะต้นคู่หรือสระคู่	คำพยัญชนะต้นคู่หรือสระคู่	คำพยัญชนะต้นคู่หรือสระคู่	คำพยัญชนะต้นคู่หรือสระคู่
	หลายพยางค์	ไม่มี	ยืมจากภาษาอื่น	ไม่มี	ไม่มี	มี
คำประสม (A คือคำหลัก	แบบรวมคำ	A+A	A+A	A+A	A+A	A+A
	แบบขยายความ	A+B	A+B	A+B	A+B	A+B
	แบบประธานกริยา	A+B	A+B	A+B	A+B	A+B

ภาษา		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
B ทำหน้าที่ขยายหรือเสริมความ)	แบบเสริมความ	A+B	A+B	A+B	A+B	A+B
	แบบกริยากรรม	A+B	A+B	A+B	A+B	A+B
การเติมคำ (A คือคำหลัก B คำเติม)	เติมหน้า	B+A	B+A	B+A	B+A	B+A
	เติมท้าย	A+B	A+B	A+B	A+B	A+B
คำเสริมสร้อย	คำหลัก(A)+คำเสริมสร้อย(B)	ABB	ABB	ABB	ABB	ABB
คำยืมจากภาษาจีน	คำศัพท์ร่วมโบราณ	มี	มี	มี	มี	มี
	คำยืมเก่า	มี	มี	มี	มี	มี
	คำยืมใหม่	มี	มี	มี	มี	มี

ภาษา		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
ระบบไวยากรณ์						
ลักษณะร่วม (A คือคำหลัก B ทำหน้าที่ขยายหรือเสริมความ)	ประโยคความเดียว	ประธาน+กริยา+กรรม				
	รูปแบบคำบ่งชี้	นาม+คำบ่งชี้				คำบ่งชี้+นาม
	การแสดงความเป็นเจ้าของ	นามที่ถูกเป็นเจ้าของ+ คำแสดงความเป็นเจ้าของ + เจ้าของ				
						เจ้าของ+คำแสดงความเป็นเจ้าของ + นามที่ถูกเป็นเจ้าของ
	การขยายความ	A+B	A+B	A+B	A+B	A+B
		B+A	B+A	-	B+A	B+A

ภาษา		ปู้อี	ไต	จ้วง	หลินเกา	อู่เส้อ
	การบอกตำแหน่ง	คำบอกตำแหน่ง + คำบอกสถานที่				คำบอกสถานที่+คำบอกตำแหน่ง
ลักษณะเปรียบต่าง (A ประธาน B เรื่องที่เปรียบ C คำแสดงการเปรียบเทียบ D ผู้ที่ถูกเปรียบ)	การเปรียบเทียบ	ACDB	ABCD	ABCD	ABCD	ABCD
					ACDB	ACDB
	การใช้ลักษณนาม	เลข+ลักษณนาม+นาม	นาม+เลข+ลักษณนาม	เลข+ลักษณนาม+นาม	นาม+เลข+ลักษณนาม	เลข+ลักษณนาม+นาม

6.4 สรุปความสัมพันธ์

หัวข้อนี้จะนำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณนา การจัดแบ่งตระกูลภาษา ระบบเสียง ระบบคำและไวยากรณ์ที่ปรากฏมาเปรียบเทียบให้เห็นความเชื่อมโยงของกลุ่มชนที่พูดภาษาปู้อี ไต และจ้วง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์		B	D	Z	L	W	
ข้อมูลทางชาติพันธุ์วรรณนา							
1.การตั้งถิ่นฐาน	มณฑลกุ้ยโจว	/		/			BZ
	มณฑลยูนนาน	/	/	/			BDZ
	มณฑลเสฉวน	/		/			BZ
	มณฑลกว่างซี			/		/	ZW
	มณฑลกว่างตง			/			Z
	มณฑลหูหนาน			/			Z
	มณฑลห่ายหนาน				/		L
2.บรรพบุรุษ	1.เกี่ยวข้องกับชาวป่ายเยว่	/	/	/	/		BDZL
	2.เกี่ยวข้องกับชาวผู	/					B
	3.เกี่ยวข้องกับชาวเหลียว	/	/	/		/	BDZW

ข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์		B	D	Z	L	W	
3.ชื่อเรียกในยุคโบราณ	1.เกี่ยวข้องกับชื่อ /zhong/	/		/			BZ
	2.เกี่ยวข้องกับชื่อ /man/	/	/				BD
	3.เกี่ยวข้องกับชื่อ /yi/	/	/				BD
	4.เกี่ยวข้องกับชื่อ /liao,lao/	/	/	/		/	BDZW
4.ชื่อเรียกปัจจุบัน	1.มีคำว่า “ผู้”	/		/			BZ
	2.มีคำว่า “จ้วง”	/		/			BZ
	3.มีคำว่า “ไต”		/	/			DZ
การจัดแบ่งตระกูลภาษา							
1.ตระกูล สาขา แขนง	ตระกูลจีน-ทิเบต สาขาจ้วง-ต้ง แขนงจ้วง-ไต	/	/	/	/	/	BDZLW
2.ภาษาถิ่น	1.แบ่งตามภูมิศาสตร์		/				D
	2.แบ่งตามลักษณะทางภาษา	/					B
	3.แบ่งตามภูมิศาสตร์และลักษณะทางภาษา			/	/		ZL
ระบบเสียง							

ข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์		B	D	Z	L	W	
1.พยัญชนะ	1.มีการเปรียบต่างของพยัญชนะเสียงก้องกับไม่ก้อง	/	/	/	/	/	BDZLW
	2.มีการเปรียบต่างของพยัญชนะพ่นลมกับไม่พ่นลม		/			/	DW
	3.มีพยัญชนะเปลี่ยนเป็นเสียงริมฝีปาก /-w/	/	/	/		/	BDZW
	4.มีพยัญชนะเปลี่ยนเป็นเสียงเพดานแข็ง /-j/	/		/		/	BZW
	5.มีพยัญชนะนาสิกครบสี่เสียง /m,n,ɳ,ŋ/	/	ไม่มี ɳ	/	/	/	BZLW
	6.พยัญชนะเสียงก้องมีการออกเสียง /ʔ-/ นำ	/			/	/	BLW
	7.พยัญชนะเสียงก้องมีการออกเสียงนาสิกนำ					/	W
2.สระ	1.มีการเปรียบต่างของเสียงสระสั้นยาวเมื่อเป็นสระประสม	/	/(a)	/		/(a)	BZW
	2.มีสระประสมสองเสียง	/	/	/	/	/	BDZLW
	3.มีสระประสมสามเสียง	/				/	BW
	4.มีหางสระนาสิก/m,n,ŋ/	/	/	/			BDZ
	5.มีหางสระ /p,t/	/	/	/	/	/	BDZLW
	6.มีหางสระ /k/		/	/			DZLW

ข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์		B	D	Z	L	W	
	7.มีหางสระ /ʔ/	/	/		/		BDL
3.วรรณยุกต์	1.มีวรรณยุกต์สระเปิด	/	/	/	/	/	BDZLW
	2.มีวรรณยุกต์สระปิด	/	/	/	/	/	BDZLW
4.พยางค์	1./+c+v±v±v ±c/	/			/		BL
	2./+c+v±v±c/	/	/	/			BDZ
	3. /$^{\pm C}$ +C $^{\pm C}$ ±V ±V ±C +T/					/	W
ระบบคำ							
1.คำเติม	1.คำเติมหน้า	/	/	/	/		BDZL
	2.คำเติมหลัง	/	/	/		/	BDZW
2.คำโดด	1.พยางค์เดียว	/	/	/	/	/	BDZLW
	2.สองพยางค์	/	/	/	/	/	BDZLW
	3.คำซ้ำ	/	/	/	/	/	BDZLW
	4.คำซ้ำสระคู่ หรือ พยัญชนะคู่	/	/	/	/	/	BDZLW
	5.คำเสริมสร้อย	/	/	/	/	/	BDZLW
	6.คำหลายพยางค์		/			/	DW

ข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์		B	D	Z	L	W	
3.คำประสม	มีวิธีการประสมคำสองพยางค์	/	/	/	/	/	BDZLW
4.คำยืม	1.คำศัพท์ร่วมโบราณกับภาษาจีน	/	/	/	/	/	BDZLW
	2.คำยืมภาษาจีนเก่า	/	/	/	/	/	BDZLW
	3.คำยืมภาษาจีนใหม่	/	/	/	/	/	BDZLW
	4.คำยืมภาษาอื่น เช่น พม่า บาลี		/				D
ระบบไวยากรณ์							
1.ลักษณะเปรียบเหมือน	ประโยคความเดียว [S+V+O]	/	/	/	/	/	BDZLW
	รูปแบบคำบ่งชี้ [นาม + บ่งชี้]	/	/	/	/		BDZL
	รูปแบบคำบ่งชี้ [บ่งชี้ + นาม]					/	W
	การแสดงความเป็นเจ้าของ [นามที่ถูกเป็นเจ้าของ+ คำแสดงความเป็นเจ้าของ + เจ้าของ]	/	/	/	/		BDZL
	เจ้าของ+ คำแสดงความเป็นเจ้าของ +นามที่ถูกเป็นเจ้าของ					/	W
	การขยายความ [คำหลัก A + ส่วนขยาย B]	/	/	/	/	/	BDZLW
	การขยายความ [ส่วนขยาย B + คำหลัก A]	/	/	/		/	BDZW

ข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์			B	D	Z	L	W	
	การบอกตำแหน่ง [คำบอกตำแหน่ง + คำบอกสถานที่]		/	/	/	/		BDZL
	การบอกตำแหน่ง [คำบอกสถานที่ + คำบอกตำแหน่ง]						/	W
2.ลักษณะเปรียบต่าง	การเปรียบเทียบ [A ประธาน B เรื่องที่เปรียบ C คำแสดงการเปรียบเทียบ D ผู้ที่ถูกเปรียบ]	ABCD		/	/	/	/	DZLW
	การเปรียบเทียบ	ACDB	/			/	/	BLW
	การใช้คำลักษณนาม [เลข+ลักษณนาม+นาม]		/		/			BZ
	การใช้คำลักษณนาม [นาม+เลข+ลักษณนาม]			/		/	/	DLW

จากที่ได้ใช้เกณฑ์ต่างๆเพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภาษาทั้งสามในตารางข้างต้น จะพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

L	ZW	ZL	BW	BL	BDL	DLW	BZLW	DW	BZW	BLW	DZLW	BD	DZ	BDZ	Z	D	W	BDZL	BDZW	B	BZ	BDZLW

1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	4	5	5	5	5	6	9	17

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปความสัมพันธ์ของภาษาแขนงจ้วง-ไตเดิม และภาษาพบใหม่สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะที่ทั้งห้าภาษามีความสัมพันธ์กันมากที่สุด(BDZLW=17)

2. เมื่อจับคู่เปรียบเทียบสองภาษาพบว่า ภาษาปู้อีและภาษาจ้วง (BZ=9) สัมพันธ์กันมากที่สุด

3. เมื่อจับคู่เปรียบเทียบสามภาษาพบว่า ภาษาแขนงจ้วง-ไตเดิมได้แก่ ภาษาปู้อี ไตและจ้วงสัมพันธ์กันมากที่สุด (BDZ=3)

4.ความสัมพันธ์ของภาษาจ้วง-ไตเดิมกับภาษาพบใหม่พบว่า ภาษาจ้วง-ไตเดิม มีความสัมพันธ์กับภาษาอู่เส้อมากกว่าภาษากลินเกา (BKW,BZW,DLW = 2 / BDL = 1)

5.เมื่อจับคู่เปรียบเทียบสี่ภาษาพบว่า ภาษาจ้วง-ไตเดิมทั้งสามภาษามีลักษณะที่สัมพันธ์กับภาษาพบใหม่ทั้งสองภาษาในปริมาณที่เท่ากัน (BDZL=5 / BDZW = 5)

6.ลักษณะที่แต่ละภาษาต่างมีลักษณะเฉพาะของตนเอง พบว่า ภาษาปู้อีมีลักษณะเฉพาะตัวมากที่สุด (B=6) รองลงมาเป็นภาษาไต (D=5) และภาษาอู่เส้อ (W=5) ภาษาจ้วง (Z=4) ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะตัวน้อยที่สุดคือภาษาหลินเกา (L=1)

บรรณานุกรม

เมชฌ สอดสองกฤษ. (2560) การศึกษาภาษาศาสตร์แขนงจ้วง-ไตในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน. 8. (1) 15-52.

----------. (2559) นานาภาษาในประเทศจีนตอนใต้ ภาคที่ 2 : ภาษาตระกูลไท เล่ม 1. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

----------. (2560) นานาภาษาในประเทศจีนตอนใต้ ภาคที่ 2 : ภาษาตระกูลไท เล่ม 2. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สุริยา รัตนกุล.(2548). **นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ : ภาษาตระกูลไท.** กรุงเทพฯ:สหธรรมิก.

梁敏、張均如。(1996)**《侗台语族概论》**北京：中国社会科学出版社。

梁敏.(1990b)“仡央语群的系属问题”《民族语文》北京：中国社会科学院.1990 年，第 6 期

韦庆稳、覃国生.(1980).**《壮语简志》**北京：民族出版社.

韦茂繁，韦树关.(2011)《五色话研究》北京：民族出版社.

徐杰舜。(1989)**中国民族史新编**。南宁:广西教育出版社。

新浪微博.(2015).汉语方言发音字典. [website] 搜索日期:2015 年 5 月 26 日.

喻翠容，罗美珍(1979)**《傣语简志》**北京：民族出版社

喻翠容. (1980).**《布依语简志》**北京：民族出版社.

张济民.(1993).《仡佬语研究》桂阳：贵州民族出版社.

张元生和其他. (1985) 《海南临高话》广西：广西民族出版社.